



การนิพนธ์รวมทางกรรมของกองงานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
จังหวัดยโสธร

วิกรมวรรณ อุทัยนิเทศ

วิกรมวรรณ อุทัยนิเทศ
วิกรมวรรณ อุทัยนิเทศ
วิกรมวรรณ อุทัยนิเทศ

วิกรมวรรณ อุทัยนิเทศ

วิกรมวรรณ อุทัยนิเทศ

วิกรมวรรณ อุทัยนิเทศ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร



วิภาพรรณ อุปนิสากร

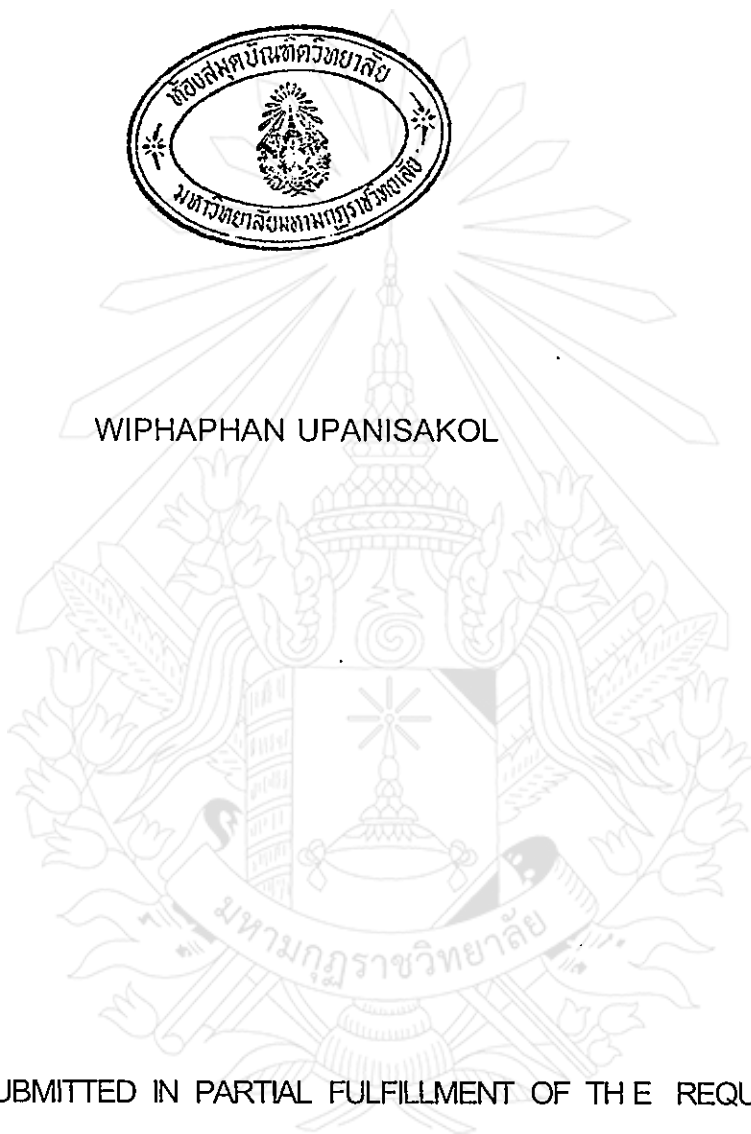
2558

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พุทธศักราช 2556

LOCAL POLITICAL PARTICIPATION OF WOMEN, AT YASOTHON
MUNICIPALITY, YASOTHON PROVINCE



WIPHAPHAN UPANISAKOL



A THESIS PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 (2013)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร

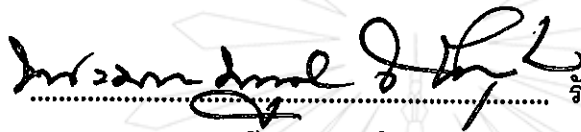
ชื่อนักศึกษา : วิภาพรรณ อุปนิสากร

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.ไพรัช พันชมภู

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ราโชติ

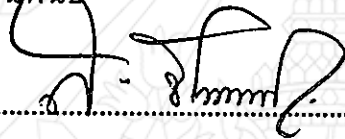
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต



รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



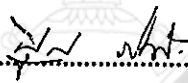
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)



อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.ไพรัช พันชมภู)



อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ราโชติ)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร)



กรรมการ

(ดร.สมชาย วรรณลู)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : Local Political Participation of Women, at Yasothon Municipality,
Yasothon Province
Student's Name : Wipaphan Upanisakol
Department : Government
Advisor : Dr.Phairat Phuenchomphoo
Co- Advisor : Assistant Professor Dr.Boonlert Rashoti

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in
Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nānavuddho Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nānavuddho, Asst.Prof.Dr.)

Thesis Committee

S. Chaimusik Chairman
(Assistant Professor (Emeritus) Dr.Sukit Chaimusik)

P. Phuenchomphoo Advisor
(Dr.Phairat Phuenchomphoo)

B. Rashoti Co- Advisor
(Assistant Professor Dr.Boonlert Rashoti)

Sornchai Taomitr Member
(Associate Professor Sornchai Taomitr)

Somchai Wanlu Member
(Dr.Somchai Wanlu)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
ชื่อนักศึกษา	: วิภาพรรณ อุปนิสากร
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.ไพรัช พันชมภู
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ราโชติ
ปีการศึกษา	: 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ของสตรีประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนค่าห้าระดับ จำนวน 24 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ t-test และ F-test (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติให้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least-Significant Different) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง
- 2) ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า สตรีที่มีอายุ และระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

แต่สตรีที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) สตรีได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมสามอันดับแรกเรียงจากความถี่จากสูงไปหาต่ำ คือ ควรเปิดโอกาสให้สตรีเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานท้องถิ่น ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ สท., ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่นให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อที่ประชาชนโดยเฉพาะสตรีจะได้รับข่าวสารที่น่าเชื่อถือ และ ควรเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามลำดับ



Thesis Title : Local Political Participation of Women, at Muang Yasothon Municipality, Yasothon Province

Student's Name : Wiphaphan Upanisakol

Department : Government

Advisor : Dr. Phairat Phuenchomphoo

Co-Advisor : Asst. Prof. Dr.Boonlert Rashoti

Academic Year : B.C.2556/2513

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study women's participation in local politics in Yasothon Municipality's authorized area in Yasothon province, 2) to compare their participation in local politics in its authorized area, resting upon differences in their ages, educational backgrounds and careers and 3) to conduct the study on their participation in local politics here. The sample group comprised women whose domiciles were in Yasothon Municipality's authorized area, setting the sampling group following Taro Yamane's table, gaining 382 subjects. The instrument used for collecting data was Likert-type questionnaires containing 24 questions, each of which was endowed with the reliability at 0.83. Statistical tools used for analyzing data encompassed frequency, percentage, arithmetic mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D.), comparing differences of means by using t-test and F-test (One-way ANOVA). When those of means with significant differences were found, pair differences of means would be tested by means of LSD (Least-Significant Different) by making use of data analyses and processes with computer.

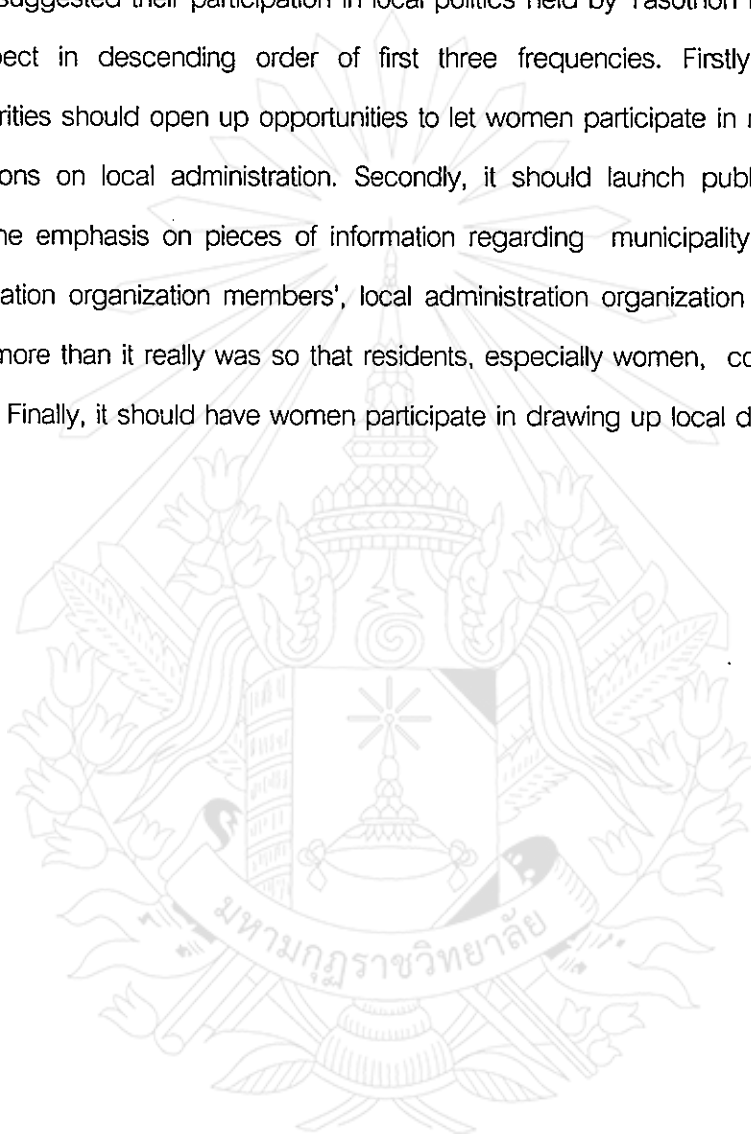
Research's results indicated the following findings:

1) Women's participation in local politics in Yasothon Municipality's authorized area in Yasothon province was rated at 'average' scale in three aspects, which these aspects placed in descending order of means were: political opinion, right to election and participation in political activities respectively.

2) Hypothesis testing results indicated that no significant differences in women's ages and educational backgrounds were related to their participation in local politics held in Yasothon Municipality's authorized area in the overall aspect, in contrast with

difference in their careers, which showed significant difference in their participation in local politics held in its authorized area, with statistical significance at .05 both the overall aspect and a single one, thereby being in conformity with the reformulated hypothesis.

3) Women suggested their participation in local politics held by Yasothon Municipality in the overall aspect in descending order of first three frequencies. Firstly, Yasothon Municipality's authorities should open up opportunities to let women participate in meetings to express their opinions on local administration. Secondly, it should launch public relations exercises putting the emphasis on pieces of information regarding 'municipality members', 'provincial administration organization members', 'local administration organization executives' duty performance more than it really was so that residents, especially women, could receive reliable information. Finally, it should have women participate in drawing up local development plans.



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ให้ความช่วยเหลือในครั้ง
นี้ ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร สถาบันประสิทธิ
ประสาทวิชาความรู้ การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

ขอขอบพระคุณ ดร.ไพรัช พันชมภู อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.บุญเลิศ ราโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่เมตตาและกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่
ผู้วิจัยและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ประธานคณะกรรมการ
พร้อมด้วยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบคุณภาพการ
วิจัยที่ได้ให้คำแนะนำและชี้แจงการจัดทำวิทยานิพนธ์ ให้กระชับขึ้นในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ดร. สุวัฒน์ ศังขจันทร์นันท์ ร.ต.อ. ณัฐภัทร เสมมานู และ พ.ต.ท.ปรีชา เนติวัชร
เวช ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำปรับปรุงเนื้อหาสาระ
เพื่อให้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ นายกเทศมนตรีเมืองยโสธร ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการเก็บข้อมูล
ในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ท่านคณาจารย์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครองที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้
และกรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษา เพื่อนนักศึกษา เพื่อนร่วมงาน รวมถึงผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ และกัลยาณมิตรทุก ๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้
กำลังใจด้วยดีตลอดมาจนทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ ครอบครัวของข้าพเจ้าที่เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และให้การสนับสนุน
ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น
เครื่องบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย พระคุณบิดามารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ที่มีส่วนสร้างความเจริญ
ด้านการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

วิภาพรรณ อุปนิสากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสตรี	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ	13
2.3 ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง	16
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี	30
2.5 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	34
2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	47
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	58
3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	59
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61

	๗
3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	62
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	63
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ	93
5.1 สรุปผล	94
5.2 อภิปรายผล	96
5.3 ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	110
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	112
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	116
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	118
ภาคผนวก จ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย	124
ภาคผนวก ฉ การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	126
ประวัติผู้วิจัย	130

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชุมชนในเขตเทศบาลเมืองยโสธร อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร	60
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	68
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	69
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	69
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน	70
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมและรายข้อ	71
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ	72
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ	73
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ	74

ตารางที่ 4.9	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอายุ	74
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมือง ยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	75
ตารางที่ 4.11	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	75
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัด ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตาม อายุ	76
ตารางที่ 4.13	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วน ร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอายุ	76
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจำแนกตาม อายุ	77
ตารางที่ 4.15	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดง ความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ	77
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	78
ตารางที่ 4.17	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	78

ตารางที่ 4.18	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	79
ตารางที่ 4.19	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	79
ตารางที่ 4.20	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองจำแนกตามระดับการศึกษา	80
ตารางที่ 4.21	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา	80
ตารางที่ 4.22	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจำแนกตามระดับการศึกษา	81
ตารางที่ 4.23	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามการศึกษา	81
ตารางที่ 4.24	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพ	82
ตารางที่ 4.25	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพ	82
ตารางที่ 4.26	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน เป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธีการ L.S.D. (Least-Significant Different)	83
ตารางที่ 4.27	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ	83

ตารางที่ 4.28	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ	84
ตารางที่ 4.29	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็น รายคู่ จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธีการ L.S.D. (Least-Significant Different)	84
ตารางที่ 4.30	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง การเมือง จำแนกตามอาชีพ	85
ตารางที่ 4.31	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วน ร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ	85
ตารางที่ 4.32	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางการเมืองเป็นรายคู่ความ จำแนกตามอาชีพอาชีพ ด้วยวิธีการ L.S.D. (Least-Significant Different)	86
ตารางที่ 4.33	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจำแนกตาม อาชีพ	87
ตารางที่ 4.34	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดง ความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ	87
ตารางที่ 4.35	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็น ทางการเมืองจำแนกเป็นรายคู่ตามอาชีพ ด้วยวิธีการ L.S.D. (Least- Significant Different)	88
ตารางที่ 4.36	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	89

- ตารางที่ 4.37 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง 90
- ตารางที่ 4.38 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 90



สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	ตัวแบบลำดับชั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ Milbrath	24
ภาพที่ 2.2	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	57



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเมืองเป็นกิจกรรมอันเกิดจากพฤติกรรมและบทบาทร่วมกัน ของบุคคลที่เข้ามาใช้อำนาจในการปกครองสังคม¹ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างเสรี ถือเป็นพื้นฐานของกระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่กระบวนการให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองอันชอบธรรม นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ยังเป็นการแสดงออกซึ่งการเรียกร้อง ความต้องการ ความคิดเห็น ปฏิภาณ ความพึงพอใจ และการตอบสนอง ซึ่งเป็นการเสริมสร้างสนับสนุน ตลอดจนแสดงถึงพันธะความรับผิดชอบระหว่างประชาชนกับผู้ปกครอง หรือตัวแทนของประชาชนเพื่อทำหน้าที่ดำเนินกิจการบ้านเมืองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจ²

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี พ.ศ. 2550 เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะปกครองตนเองและเป็นกิจกรรมอันเกิดจากพฤติกรรมและบทบาทร่วมกันของบุคคลที่เข้ามาใช้อำนาจในการปกครองสังคมการใช้อำนาจทางการเมืองจะเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และชอบธรรมได้ก็จะต้องกระทำในนามของส่วนรวม และกระทำเพื่อประโยชน์ของชนส่วนใหญ่ โดยไม่จำกัดเพศ เชื้อชาติ ชนชั้นฐานะทางสังคม หรืออุดมการณ์ทางการเมือง

ดูเหมือนว่าวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครองของประเทศไทยนับแต่นั้น ไม่เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้เช่นเดียวกับบุรุษ สตรีถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพ

¹ว่าที่ ร.ต. สัมพันธ์ ภูมมาลา, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549, หน้า 1.

²วิฑูรย์ รั้วไพฑูรย์, "การมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2542, หน้า 9.

บางอย่างให้อยู่ในวงแคบ ๆ บทบาทของบุรุษถูกมองในลักษณะของความเข้มแข็ง อดทน มีความเป็นผู้นำทั้งภายนอกและภายในครอบครัว ตลอดจนหน้าที่การงาน กล่าวคือ บุรุษจะมีหน้าที่หลักสำคัญในการหาเลี้ยงครอบครัว เช่น การรับราชการตามกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ในขณะที่สตรีที่ถูกมองว่าเป็นผู้อ่อนแอ บทบาทของสตรีจึงถูกกำหนดให้มีหน้าที่ต่าง ๆ อยู่ภายใต้ครอบครัว คือ เป็นเพียงผู้ดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน ประณินบัณฑิตสามีเลี้ยงดูบุตร หรือทำงานฝีมือ เป็นต้น

ผู้หญิงกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี พ.ศ. 2550 มาตรา 30 ได้กำหนดไว้ว่า ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน³ และในปัจจุบันวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครองและสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป สตรีได้รับโอกาสทางการศึกษาและอาชีพการงานเกือบเท่าเทียมกับบุรุษ เห็นได้จากสตรีจำนวนมากขึ้นดำรงตำแหน่งสูงสุดทั้งในภาครัฐกิจและการเมือง มีสตรีดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี นักบริหารระดับสูง ทหาร วิศวกร และวิชาชีพอื่น ๆ ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นอาชีพของบุรุษเป็นจำนวนมาก อีกทั้งรัฐบาลยังมีนโยบาย ที่จะกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่นด้วยตนเอง⁴ ผู้หญิงกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นควรกำหนดสัดส่วนของสมาชิกสภา อบต. หรือการเมืองท้องถิ่นทุกระดับให้มีผู้ชายและผู้หญิงในจำนวนเท่า ๆ กัน หรือใกล้เคียงกัน เพื่อโอกาสให้ผู้หญิง ชนะเลือกตั้งได้เท่าเทียมกับผู้ชาย และให้จำนวนสมาชิก อบต. มีสัดส่วนผู้หญิงสูงขึ้น มีความเป็นตัวแทนชุมชนที่หลากหลายสะท้อนปัญหาและความต้องการได้หลากหลาย สมดุลและครอบคลุมได้ทุกเรื่องจำนวนผู้หญิงที่เพิ่มขึ้นนี้จะช่วยสร้างการเมืองท้องถิ่น ให้เป็นการเมืองของครอบครัว การเมืองของพลเรือน และการเมืองของชุมชนได้มากขึ้น และอาจช่วยลดแรงกดดันเรื่องการใช้ตำแหน่งในการเมืองท้องถิ่นไปทำมาหากินให้น้อยลงได้ จึงนับเป็นการปฏิรูปการเมืองท้องถิ่นให้ก้าวหน้าไปอีกระดับหนึ่ง

ความสามารถของสตรีนับวันได้มีการรับรองให้มีศักดิ์และสิทธิเทียบเท่ากับบุรุษไม่ว่าจะเป็นสิทธิการใช้ชื่อสกุลของตนเอง สิทธิในการเลือกใช้สรรพนามนำหน้าของหญิงที่มีสามีแล้วจะเลือกใช้นาง หรือนางสาวก็ได้ แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็บัญญัติรับรองสิทธิความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้อย่างชัดเจน ในปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาคราชการและภาคเอกชนได้เล็งเห็นความสำคัญของสตรีที่จะเป็นพลังในการพัฒนาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ

³ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550, เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก, หน้า 8.

⁴ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จุดยืน : stance วารสารสตรีนิยมไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด มหาชน, 2550) : 263.

จังหวัด และระดับประเทศ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ราชการส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด การจัดรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวก็เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองของตนเอง ซึ่งแต่ละรูปแบบจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองในระดับต่างกันไปไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การประชุมประท้วง การเรียกร้องเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรทางการเมือง ซึ่งนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้สตรีตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น บวกกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555 – 2559) ต้องการเน้นถึง“การพัฒนาคน” ในทุกเพศทุกวัย จึงทำให้สตรียิ่งมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อคุ้มครองสิทธิและโอกาสอย่างทัดเทียมกันในสังคมตลอดจนเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในทางสังคม และการเมืองเพิ่มมากขึ้น

สตรีในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น แต่ก็มีข้อสังเกตว่าการเข้าไปมีบทบาทในการมีส่วนร่วมส่วนร่วมในฐานะตัวแทนของสตรีระดับการเมืองท้องถิ่นนั้น เมื่อเทียบกับจำนวนบุรุษแล้วนับว่ามีสัดส่วนน้อยกว่ามาก ดังนั้น การเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของสตรีเป็นการสะท้อนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แต่ละสังคมอาจมีแตกต่างกันไปผู้วิจัยจึงสนใจว่า สตรีในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับใด การมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะในการเข้าไปมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีอย่างไรบ้าง โดยทำการศึกษากับบทบาทสตรีที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมบทบาททางการเมืองท้องถิ่นและการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในเขตอำเภอเมืองยโสธร แตกต่างกัน

1.3.2 สตรีที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในเขตอำเภอเมืองยโสธร แตกต่างกัน

1.3.3 สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในเขตอำเภอเมืองยโสธร แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 3 ด้าน คือ

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ สตรีที่มีสิทธิ์เลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 8,582 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง
3. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เขตเทศบาลเมืองยโสธร อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ได้แก่ การเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม 2556

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยเรียนเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องโดยภาะหน้าที่เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การแสดงออกทางแนวความคิด การกระทำของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

สตรี หมายถึง ประชากรที่เป็นสตรีมีสิทธิ์เลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

การเมืองท้องถิ่น หมายถึง การจัดการปกครองด้วยตนเอง โดยสตรีในชุมชนที่ทำกิจกรรมขึ้นมาในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

เทศบาล หมายถึง เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่สตรีในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ การแสดงออกทางความคิด และการกระทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจัดการปกครองด้วยตนเอง โดยสตรีทำการเลือกตัวแทนของตนเองขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในที่นี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี หมายถึง การที่สตรีเข้ามามีร่วมทางการเมืองท้องถิ่นทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1) **ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง** หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของสตรีเกี่ยวกับ การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่นการติดตามข่าวสารการทำงานของ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สท., สอบจ. และ

ผู้บริหารท้องถิ่น การสนทนาพูดคุยในประเด็นการเมืองท้องถิ่นกับบุคคลอื่นๆ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การรณรงค์ประชาธิปไตย และการต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เป็นต้น การช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนในการเลือกตั้ง สท.,ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น การชักชวนให้บุคคลอื่นลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครที่เหมาะสมจะเป็น สท.,ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น และ การติดตามการนับคะแนน หรือผลการนับคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของสตรีเกี่ยวกับ การประดับหรือติดตราหรือคำขวัญของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่บ้านพาหนะ หรือที่อื่น ๆ การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ กับสท.,ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น การติดต่อพบปะพูดคุย หรือขอความช่วยเหลือจาก สท.,ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น การร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือปรึกษาหารือกับ สท.,ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น การร่วมกิจกรรมหาทุนสนับสนุนให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น การบริจาคเงินให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น การเข้าร่วมประชุมกับกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น และ การเข้าร่วมชุมนุมประกอบกิจกรรมของการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น

3) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของสตรีเกี่ยวกับ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้แก่กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น การเป็นนักการเมืองหรือสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งของกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่นที่ศรัทธาหาเสียง การร่วมประชุมกับกรรมการหรือแกนนำของกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นบางคน การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้านกฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม การร้องเรียนปัญหาต่างๆ ในเรื่องส่วนตัวที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการร้องเรียนปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องของส่วนรวมที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่ 1) อายุ, 2) การศึกษา, และ 3) อาชีพ

อายุ หมายถึง อายุจริงของของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ช่วง ได้แก่ 1) 18-30 ปี, 2) 31-40 ปี, 3) 41-50 ปี และ 4) 51 ปี ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ประถมศึกษา, 2) มัธยมศึกษา และ 3) อนุปริญญาขึ้นไป

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 อาชีพ
ได้แก่ 1) เกษตรกรรม, 2) รับราชการ, 3) ธุรกิจส่วนตัว, และ 4) รับจ้างทั่วไป



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัย เพื่อใช้เป็นกรอบในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสตรี
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.4 แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสตรี

จุไรรัตน์ จันทร์ธำรง ได้กล่าวถึง ผู้หญิงและการพัฒนาว่า การพัฒนาสตรี หมายถึง การทำให้สถานภาพและบทบาทของสตรีเท่าเทียมกับบุรุษ ถ้าหากสตรีสามารถตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ เกี่ยวกับชีวิตของตนโดยอิสระไม่ต้องอยู่ภายใต้อาณัติของผู้อื่น และมีสิทธิหน้าที่ ตลอดจนโอกาสในการประกอบกิจการต่าง ๆ ภายในครอบครัวและสังคมเท่าเทียมกับบุรุษ ก็อาจจะกล่าวได้ว่าสตรีมีสถานภาพสูง¹

จิรติ ดิงศภัทร กล่าวว่า “การพัฒนาสตรี หมายถึง ความพยายามที่กำหนดกำกับทิศทางการเคลื่อนไหวของสังคม ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจการเมือง และการแบ่งงานระหว่างเพศที่จะเอื้ออำนวยให้สมาชิกของสังคม ไม่ว่าหญิงชายได้รับผลประโยชน์จากการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเท่าเทียมกันโดยถ้วนหน้า ถ้าหากจุดมุ่งหมายในท้ายที่สุดของการ

¹จุไรรัตน์ จันทร์ธำรง, รวมบทความประเด็นเรื่องสตรี, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 384 - 385.

พัฒนาสตรี คือ ความเป็นอิสระของสตรีจากความสัมพันธ์ทางอำนาจที่มีแนวโน้มเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบ การพัฒนาสตรีน่าจะเป็นกระบวนการที่ไม่เพียงแต่สร้างความเสมอภาคในโอกาสเท่านั้น แต่สร้างเงื่อนไขที่จะทำให้สตรีมีสิทธิ์ที่จะเลือกทางการดำรงชีวิต และมีอำนาจที่จะกำหนดและควบคุมชีวิตของตนเองทั้งภายในและนอกบ้าน ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ขาดเสียมิได้ สำหรับศักดิ์ศรีและความเป็นตัวของตัวเองในฐานะมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันในฐานะที่สตรีเป็นสมาชิกของสังคม การพัฒนาสตรีย่อมจะรวมถึงการสร้างเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้สตรีมีอำนาจหน้าที่ จะกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้เสมอภาคสำหรับสมาชิกทุกคนด้วย”²

ปัจจุบันความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาสตรีจะมีความเห็นพ้องต้องกันในกลุ่มแนวคิดต่าง ๆ และประเทศที่มีระดับการพัฒนาแตกต่างกันออกไป โดยต่างก็ยอมรับในการมองประเด็นปัญหาและในแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาสตรีอย่างสอดคล้องกันนั้น เป็นผลจากการระดมความคิดเห็นจากสตรีทั่วโลกซึ่งส่งผู้แทนมาอภิปรายกันอย่างเปิดเผย ในปี ค.ศ. 1974(พ.ศ. 2518) อันเป็นที่กำหนดให้เป็นปีสตรีสากลที่กรุงแม็กซิโกและถัดจากนั้นในช่วงปี ค.ศ. 1976 – 1985(พ.ศ. 2519 – 2528) อันถือว่าเป็นทศวรรษสตรี ก็ได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับสตรีเพื่อมุ่งสู่ “ความเสมอภาค พัฒนา และสันติภาพ” (Equality, Development and Peace) ซึ่งแนวทางในแผนปฏิบัตินั้นมุ่งเน้นประเด็นสำคัญต่อไปนี้

- 1) กำหนดปัญหาและความต้องการของสตรีในประเทศที่ด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนา
- 2) ขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคแก่สตรี
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสตรีที่มุ่งสู่การพัฒนาชุมชน และสังคมเพื่อให้เกิดสันติภาพ

จากแนวทางในแผนปฏิบัติการที่มุ่งเน้นประเด็นสำคัญ ๆ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้เป็นประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก ความยากจน และความด้อยโอกาส รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

ประเด็นที่สอง สตรีจากนานาประเทศที่มาร่วมประชุมสรุปว่าอุปสรรคดังกล่าวนี้ มีความคล้ายคลึงกันในด้านพื้นฐาน นั่นคือความแตกต่างทางเพศ ทางกฎหมาย ทางเศรษฐกิจ การเมือง และสถานภาพทางสังคม แม้ว่าจะมาจากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่แตกต่าง

²จิริติ ดิงศภัทร, สตรีไทยสมัยรัตนโกสินทร์และการศึกษาวิจัยงานพัฒนาสตรี, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530), หน้า 72.

กันก็ตาม ดังนั้นจึงถือเป็นพันธมิตร์ร่วมกันของขบวนการเคลื่อนไหวของผู้หญิงนานาชาติ ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงให้สตรีได้มีโอกาสพัฒนาความสำนึกในความสำคัญของตนเอง ความมั่นใจในศักยภาพและการที่จะใช้ศักยภาพของตนเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของตนเองของครอบครัว ของชุมชนและสังคมในระดับที่กว้างขึ้น ทั้งนี้โดยให้สตรีมีโอกาสได้รับการศึกษาอบรม ได้รับสิทธิและบริการต่าง ๆ ในสังคม เพื่อให้เกิดความพร้อมขึ้นอย่างเท่าเทียมชาย

ประเด็นที่สาม เน้นในเรื่องตัวสตรีเพื่อให้สตรีได้เป็นพลังร่วมที่มีคุณภาพ จะต้องมีการจัดบริการต่าง ๆ เพื่อให้สตรีได้มีโอกาสพัฒนา เช่น การฝึกอบรมทักษะด้านต่างๆ เพื่อให้สตรีได้ทำงานเบาแรงลงมีชั่วโมงทำงานน้อยลง เพื่อจะได้มีเวลาพัฒนาศักยภาพของตนเอง ยกกระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัว และมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในวงกว้างขึ้น รวมทั้งลดการขัดแย้งและประสานความเข้าใจเพื่อให้เกิดสันติภาพขึ้นในทุกระดับ

กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานพัฒนาสตรีที่สอดคล้องกับแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์หลัก การเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงเจตคติในสังคมไทย ในการพัฒนาสตรีในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร ไว้ดังนี้

1. เป้าประสงค์

สตรีมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร รวมทั้งการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศ

2. วัตถุประสงค์

2.1 ส่งเสริมศักยภาพสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร

2.2 กระจายโอกาสในทรัพยากรและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาประเทศ

อย่างเป็นธรรม

2.3 ส่งเสริมให้มีกฎหมายและมาตรการที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของสตรีในทางการเมืองและการบริหาร

3. เป้าหมาย

3.1 สัดส่วนสตรีที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

3.2 สัดส่วนสตรีในระดับการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารทุกระดับเพิ่มขึ้น

3.3 สัดส่วนสตรีในคณะกรรมการนโยบายระดับชาติ และองค์กรอิสระเพิ่มขึ้น

4. แนวทางการพัฒนา

4.1 การเสริมสร้างศักยภาพสตรี

- 1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สตรีในเรื่องความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย และบทบาทหญิงชาย
- 2) เตรียมความพร้อมและเสริมสร้างศักยภาพด้านภาวะผู้นำแก่สตรีที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งทุกระดับอย่างทั่วถึงและเป็นระบบ
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนสตรีที่มีศักยภาพให้ลงสมัครในตำแหน่งทางการเมือง การบริหารทุกระดับ
- 4) เพิ่มสมรรถนะแก่สตรีที่เข้าสู่อำนาจทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับกระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยคำนึงถึงประโยชน์ จริยธรรม จรรยาบรรณ และธรรมาภิบาล
- 5) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก อุดมการณ์ ค่านิยม จริยธรรม วัฒนธรรมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาลแก่ผู้นำสตรีทุกระดับอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- 6) เสริมสร้างกลุ่มแกนนำสตรีเพื่อการขับเคลื่อนขบวนการทางสังคม
- 7) เสริมสร้างการตระหนักรู้เรื่องความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายและความสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของสตรีทางการเมืองและการบริหารแก่เยาวชน นักศึกษาและสาธารณชน
- 8) รณรงค์ให้มีสิทธิลงคะแนนเสียงให้โอกาสและสนับสนุนสตรีที่มีศักยภาพเข้าสู่อำนาจทางการเมืองและการบริหารทุกระดับ

4.2 การเสริมสร้างสมรรถนะและความเข้าใจแก่หน่วยงาน

- 1) เสริมสร้างสมรรถนะของกลไกส่งเสริมความเสมอภาคของสตรีในหน่วยงานภาครัฐ
- 2) สนับสนุนการดำเนินการขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคมที่มีความชำนาญด้านการพัฒนาภาวะผู้นำของสตรี การเตรียมความพร้อมสตรีเพื่อการเลือกตั้ง และการให้คำแนะนำในการปฏิบัติภารกิจอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายหลังจากได้รับการเลือกตั้ง
- 3) เสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและถ่ายทอดประสบการณ์ในการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

4.3 การพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของสตรี

1) รมรณค้และนำเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการระดับชาติและองค์กรปรกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงสัดส่วนของคณะกรรมการสตรี

2) รมรณค้และนำเสนอให้มีการใช้มาตรการพิเศษชั่วคราวในการเพิ่มสัดส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีจำนวนชายและหญิงใกล้เคียงกัน และให้มีเงื่อนไขเวลาในการดำเนินการอย่างชัดเจน

3) ส่งเสริมและรมรณค้ให้พรรคการเมืองสนับสนุนสตรีลงสมัครรับเลือกตั้งรวมทั้งการจัดลำดับสตรีที่ลงสมัครอยู่ในลำดับต้นในระบบบัญชีรายชื่อ

4) รมรณค้พรรคการเมืองให้เพิ่มจำนวนสตรีในตำแหน่งต่าง ๆ ภายในพรรค

5) รมรณค้ให้พรรคการเมืองส่งเสริมให้สตรีได้รับตำแหน่งและเข้าร่วมงานทางการเมือง

6) เสริมสร้างให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของสตรีทางการเมืองและการบริหาร

7) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้การแนะนำปรึกษาแก่สตรีที่เข้าสู่การเมืองและการบริหาร

8) กำหนดให้กลไกการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายในภาคราชการให้ความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนสตรีนักบริหารให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมตามกรอบแผนแม่บทของส่วนราชการภายใต้การกำกับดูแลของผู้บริหารด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชายในหน่วยงาน Chief Gender Equality Office (CGEO) คณะกรรมการและศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาคหญิงชาย

9) จัดให้มีกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรอิสระ รวมทั้งในระดับจังหวัด และองค์กรปกครองท้องถิ่นทุกประเภทและทุกระดับ

4.4 การวิจัยและพัฒนา

1) ประเมินผลการดำเนินงานของกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายระดับชาติและระดับหน่วยงานเพื่อพัฒนาอำนาจหน้าที่ โครงสร้าง และเครือข่ายการขับเคลื่อนที่เหมาะสม

กล่าวโดยสรุปแนวคิดในการพัฒนาสตรีในปัจจุบัน จะเป็นการกำหนดสถานภาพและบทบาทของสตรีเท่าเทียมกับบุรุษ ให้สตรีตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ เกี่ยวกับชีวิตของตนโดยอิสระไม่

ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่น และมีสิทธิหน้าที่ตลอดจนโอกาสในการประกอบกิจการต่าง ๆ ภายในครอบครัวและสังคมเท่าเทียมกับบุรุษ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสตรีทั่วโลกที่ได้มาร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับสตรีในปีสตรีสากล และสอดคล้องกับแผนพัฒนาสตรี ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 10 ซึ่งกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์หลักการเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงเจตคติในสังคมไทย ในการพัฒนาสตรีในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ

แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศได้เริ่มมีแบบที่เป็นรูปธรรมที่เด่นชัดขึ้นจากประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศทางยุโรปตะวันตกในช่วง ค.ศ. 1970 ที่สตรีเริ่มมีการเรียกร้องสิทธิทางการเมืองและการศึกษา ตลอดจนอัตราค่าแรงงานในการทำงานให้เท่าเทียมกับชาย โดยได้โต้แย้งเงื่อนไขต่าง ๆ ทั้งด้านจิตวิทยาและสรีระวิทยา ที่เข้าใจตลอดมาว่าเด็กผู้ชายได้ถูกกำหนดเงื่อนไขและปลูกฝังให้เข้มแข็งหนักแน่น เน้นการใช้อำนาจแข่งขันและกดขี่ ในขณะที่เด็กผู้หญิงได้รับการสั่งสอนให้เป็นคนอ่อนหวาน ว่างอนอ่อนงายนั้นไม่ถูกต้อง กลุ่มสตรีเหล่านี้สนับสนุนให้มีการเลี้ยงดูที่เหมาะสม โดยให้เด็กผู้ชายมีความสุขภาพอ่อนโยน ลดความก้าวร้าว เช่นเดียวกับผู้หญิงที่น่าจะเรียนรู้การเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ และให้มีความมั่นใจสูงขึ้น เนื่องจากเห็นว่าตามหลักชีวภาพแล้วเพศหญิง และเพศชายไม่มีความแตกต่างทางความสามารถ และสติปัญญาพฤติกรรมของเพศหญิงและเพศชายที่แตกต่างกันออกไป เกิดจากการเรียนรู้ที่สั่งสมมาจากพ่อแม่และโรงเรียนนั่นเอง อีกทั้งในด้านความเสมอภาคทางอาชีพ ทำไมเพศชายต้องมีอาชีพแพทย์ ในขณะที่เพศหญิงต้องเป็นพยาบาล ผู้ชายเป็นทนายความในขณะที่เพศหญิงเป็นเพียงเลขานุการ หรือผู้ชายเป็นนักธุรกิจก่อสร้างบ้านในขณะที่ผู้หญิงทำหน้าที่ดูแลบ้าน ดังนั้นจึงถือว่าการรับรู้ดังกล่าวที่ผ่านมาเป็นการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมอย่างยิ่ง³

ความเสมอภาคระหว่างชายหญิง (Gender equality) หมายถึง การยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย หมายถึงสิทธิที่จะแตกต่าง รวมถึงการหาช่องทางที่จะปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสังคมให้มีความสมดุลในเชิงอำนาจระหว่างหญิงและชาย และการที่ชายหญิงมีสถานภาพที่เท่าเทียมกันในสังคม เงื่อนไขทางสังคมต่อชายหญิงจะเอื้อต่อการใช้สิทธิ

³ว่าที่ ร.ต. สัมพันธ์ ภูมมาลา, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่", อ้างแล้ว, หน้า 13.

ของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งเอื้อต่อการมีส่วนร่วมที่จะสร้างประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างไม่แตกต่างกัน⁴

2.2.1 ความหมายและความสำคัญของหลักความเสมอภาค

1) ความหมายของหลักความเสมอภาค หลักความเสมอภาคมีหลักเกณฑ์กว้าง ๆ ที่เป็นสากล คือ "จะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันให้แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้น ๆ" ประเด็นสำคัญคือ จะต้องเปรียบเทียบว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญเหมือนกันและอะไรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแตกต่างกัน การเปรียบเทียบจะต้องนำไปสู่ข้อสรุปว่ามีการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่ในเรื่องที่เหมือนหรือแตกต่างกัน

2) ความสำคัญของหลักความเสมอภาค หลักความเสมอภาคมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเหตุผลต่อไปนี้

2.1 หลักความเสมอภาคถือเป็นหลักพื้นฐาน ของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะได้รับความคุ้มครองก็เมื่อบุคคลสามารถนำสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับการบัญญัติให้รับการคุ้มครองแก่บุคคลนั้นไปอ้างอิงได้อย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น การเลือกปฏิบัติโดยอาศัยเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาถิ่นกำเนิด เป็นต้น จึงถือว่าขัดกับหลักความเสมอภาค และขัดกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2.2 หลักความเสมอภาคเป็นหลักการที่ควบคุม และตรวจสอบการกระทำของรัฐ เพื่อมิให้รัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจ การใช้อำนาจของรัฐที่เกี่ยวพันกับประชาชนหากก่อให้เกิดผลกระทบหรือให้ประโยชน์แก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง รัฐต้องสามารถอธิบายเหตุผลได้ หากการให้เหตุผลนั้น ๆ ไม่อาจรับฟังได้ อาจแสดงได้ว่ารัฐใช้อำนาจไปตามอำเภอใจ เช่น ในการออกกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ การกระทำของฝ่ายปกครอง ตลอดจนการวินิจฉัยคดีของศาล

พัฒนาการของหลักความเสมอภาคของสังคมไทยเป็นไปอย่างจำกัด เพราะแม้จะมีการนำหลักความเสมอภาคมาบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ฉบับแรกแต่หลักการดังกล่าวเป็นเพียงหลักการที่บัญญัติรับรองคุ้มครองไว้ โดยที่ยังไม่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติมากนัก

⁴มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย
หน่วยที่ 1 – 5 , (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545), หน้า 40.

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาค ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างชายหญิง ในสังคมไทยส่วนหนึ่งถือว่าได้รับอิทธิพลจากผลการประชุมในระดับสากลที่มีการเคลื่อนไหวมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับหลักความเสมอภาคจนได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างชายหญิง ในระดับสากลที่นำมาสู่การปฏิบัติปรากฏในถ้อยแถลงของแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรีตามปฏิญญาปักกิ่ง ที่ระบุว่า

ความเสมอภาคระหว่างชายหญิงเป็นเรื่องของสิทธิมนุษยชน เป็นเงื่อนไขหนึ่งของความเป็นธรรมทางสังคม และเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับความเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการร่วมงานกับบนพื้นฐานของความเสมอภาคระหว่างชายหญิงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีคนเป็นศูนย์กลาง⁵

สำหรับในประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่มีการระบุถึงความเสมอภาคระหว่างชายกับหญิงได้จำแนกหลักความเสมอภาคออกเป็น 2 ประเภท คือ หลักความเสมอภาคทั่วไป และหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง โดยหลักความเสมอภาคทั่วไประบุว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน” ส่วนหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องถือว่าการที่ ชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เป็นหลักการสำคัญส่วนหนึ่ง นอกเหนือไปจากหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องอื่น ๆ เช่น การได้รับสิทธิเสมอภาคในการรับการศึกษาพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี การมีสิทธิได้รับการคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง⁶

อย่างไรก็ดีมีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับบทบาททางอำนาจของสตรีไทยชี้ให้เห็นว่า แม้ผู้หญิงจะประพฤติตัวอย่างสุภาพบุรุษ และอย่างสงบเรียบร้อยในที่เปิดเผยก็ตามแต่ในความเป็นจริงแล้วปรากฏว่า สตรีเพศมีบทบาทและอิทธิพลที่เด่นชัดอยู่ หลังจาก คำนี้แม้ขาดผลการศึกษาวิจัยสนับสนุนแต่ก็นับว่าเป็นความจริงที่ยอมรับกันอยู่ไม่เฉพาะในประเทศ แต่รวมถึงประเทศอื่น ๆ ทั้งในและนอกทวีปเอเชียอีกด้วยไม่ว่าในยุคที่เพิ่มผ่านพ้นไป เช่น มาดามมาคอส มาดามมานูตินห์

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

⁶ เรื่องเดียวกัน.

เดียม หรือในอดีตกาลนานแล้ว เช่น พระนางแมรี อังตัวเนต หรือ ท้าวสุรนารี ท้าวศรีสุนทร เป็นต้น และสตรีเหล่านี้เองก็ยอมรับโดยเปิดเผยว่าตนทำหน้าที่นั้นอยู่จริง⁷

กล่าวโดยสรุปประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับหลักความเสมอภาคจนได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่มีการระบุถึงความเสมอภาคระหว่างชายกับหญิงได้แก่หลักความเสมอภาคทั่วไป ระบุว่า "บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน" และหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องถือว่าการที่ชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การได้รับสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี การมีสิทธิได้รับการคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันสตรีก็ยังมีบทบาทที่ไม่เทียบเท่ากับบุรุษบทบาทของสตรีจะออกมาในรูปแบบบทบาททางอ้อมอยู่ในรูปแบบของผู้สนับสนุนมากกว่า

2.3 ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วิสุทธ์ โพล์แท่น กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองของประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของระบบการเมืองการปกครองที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม (Liberal Democracy) ที่ถือว่าประชาชนทั้งปวงในสังคมมีอิสระที่จะร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายการบริหารและการปกครองประเทศ⁸

การศึกษาแนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีประเด็นครอบคลุม 4 ประเด็น คือ

- 1) ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 3) รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 4) ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

⁷ว่าที่ ร.ต. สัมพันธ์ ภูมมาลา, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่", อ้างแล้ว, หน้า 16.

⁸วิสุทธ์ โพล์แท่น, "เทคนิคเกี่ยวกับการให้ความรู้ทางการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพในเมืองไทย", รัฐศาสตร์สาร, (สิงหาคม 2519) : 31 – 34.

2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการได้ให้ความหมายต่อแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไว้หลายประการ ได้แก่

แมคคอสกี (Mc Closky) มีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ตามความสมัครใจ ซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนในการเลือกผู้ปกครองประเทศ โดยทางตรงหรือทางอ้อม ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ รวมทั้งการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การหาข่าว การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงินและการติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร⁹ ลักษณะความกระตือรือร้นของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น รวมถึงการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ ผู้ลงคะแนนเสียงตามบัญชี การเขียนและกล่าวสุนทรพจน์ การรณรงค์หาเสียง การแข่งขันเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจและเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ไม่รวมถึงกิจกรรมที่ไม่สมัครใจ เช่น การเสียภาษี การเสียสิทธิ การเป็นทหาร และหน้าที่ด้านตุลาการ เป็นต้น

ไนย์ และเวอร์บา (Nie and Verba) ได้อภิปรายความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า "คือกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงมากหรือน้อยในการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกของเจ้าหน้าที่รัฐบาลหรือการกระทำที่กำลังดำเนินการอยู่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาล" การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคลรวมทั้งผู้ที่เชื้อยขาดอกฎเกณฑ์ แต่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาชีพ ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และพวกหัวคะแนน
2. เป็นกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล
3. การเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม¹⁰

⁹Closky Mc, Political Participation, อ้างใน, ว่าที่ ร.ต. สัมพันธ์ ภูมมาลา. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่", สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549, หน้า 16.

¹⁰Verba, Sidney and Nie, Norman H., Political Participation in the Handbook of Political Science, อ้างใน ว่าที่ ร.ต. สัมพันธ์ ภูมมาลา. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่", สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549, หน้า 17.

พาร์รี่ (Parry) กล่าวว่า "การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในกิจกรรมทางการเมืองซึ่งกิจกรรมทางการเมืองที่มีอยู่ทั่วไป อาจเรียงลำดับได้จากการออกเสียงเลือกตั้งไปจนถึงการเป็นผู้กำหนดนโยบายและการดำเนินนโยบาย"¹¹

ไวเนอร์ (Weiner) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า "การมีส่วนร่วมทางการเมือง" (Political Participation) หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยความเต็มใจ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะมีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือไม่ และไม่ว่าจะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องกัน จะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐ หรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นไปในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม"¹²

ฮันติงตัน และโดมินิกเวซ (Huntington and Dominguez) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยการกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นไปได้ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจ รวมถึงการเลือกตั้งร่วมในการรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อให้โน้มน้าวหรือกดดันรัฐบาล การประท้วงการใช้ความรุนแรง"¹³

มิลบราธ (Milbrath) เสนอว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นหมายถึง กิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละบุคคลที่ต้องการมีอิทธิพลผลักดันให้เกิดผลทางการเมืองตามต้องการ และยังรวมถึงกิจกรรมที่เป็นการยอมรับสนับสนุนในเชิงพิธีการด้วย ผู้ที่ยอมรับรัฐบาลจะแสดงออกโดยการปรับพฤติกรรมตนเองตามคำสั่งหรือข้อเรียกร้องของรัฐบาล แต่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็จะพยายามก่อ

¹¹จรรยา สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 333.

¹²Weiner, M., Political Participation Crisis of the Political Process. In Binder, L. et al (eds) (n.d.) Crisis and Sequences in Political Development, อังไฉ, ว่าที่ ร.ต. สัมพันธ์ ภูมมาลา. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไทยปราชญ์ จังหวัดเชียงใหม่", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549, หน้า 18.

¹³Huntington, S.P. and Dominguez, J.I., Political Development. In Greenstein, F. I. and Polishy, N.W. (eds), Handbook of Political Science, อังไฉ, สิทธิพันธ์ พุทธนุ, ทางเลือกที่ไม่ง่ายนัก : การมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศกำลังพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549), หน้า 15.

อิทธิพลผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขใหม่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงมีทั้งที่เป็นการต่อต้าน เช่น เดินขบวนประท้วงการก่อจลาจล เป็นต้น และทั้งที่เป็นการสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือในการเสียภาษี เป็นต้น¹⁴

โรเบิร์ต (Roberts) กล่าวว่า "การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมโดยความสมัครใจของแต่ละบุคคลในกิจกรรมทางการเมือง รวมทั้งการลงคะแนนเสียงการเป็นสมาชิกและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมือง เช่น ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ เจ้าหน้าที่สถาบันการเมือง และกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ เช่น การอภิปรายทางการเมือง หรือร่วมฟังเหตุการณ์ทางการเมือง การชักชวนทางการเมืองของเจ้าหน้าที่หรือสมาชิกของกลุ่มการเมือง"¹⁵

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด ได้ให้นิยามของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า "เป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล หรือภารกิจต่างๆ ที่รัฐบาลกระทำหรือการเลือกผู้นำรัฐบาลทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น การกระทำนั้นไม่ว่าจะโดยทางตรง หรือทางอ้อมก็ตาม"¹⁶

จรรยา สุภาพ ได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า "การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจและในกิจการต่างๆ ของรัฐบาล และในทางการเมือง หรือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง"¹⁷

โดยสรุป คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจในกิจการต่าง ๆ ของรัฐบาลและในทางการเมือง หรือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

¹⁴Milbrath, L.W. Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics, อังโน, สิทธิพันธ์ พุทธหุณ, ทางเลือกที่ไม่ง่ายนัก : การมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศไทยกำลังพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549), หน้า 13.

¹⁵เรื่องเดียวกัน.

¹⁶พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, สังคมวิทยาการเมือง, (ขอนแก่น : สำนักพิมพ์คลังน่านานาวิทยา, 2545), หน้า 40.

¹⁷จรรยา สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 333.

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการวิจัยของ Milbrath and Goel (1977) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environmental Stimuli) ได้แก่ ระบบสังคม (Social System) และสภาพการณ์ทางการเมือง (Political Settings) ปัจจัยด้านนี้อาจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

2. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ พันธุกรรม แรงขับ ความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจและร่างกาย และความเชื่อและทัศนคติทางการเมือง ปัจจัยส่วนบุคคลในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้¹⁸

2.1 เพศ

แบบแผนการอบรมขัดเกลาเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) นับว่ามีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมความคิด และพฤติกรรมของชายและหญิงแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น การที่เพศชายรับการอบรมสั่งสอนให้มีบทบาทเป็นผู้นำในสังคม มีอิสระเป็นตัวของตัวเอง ทำให้ผู้ชายมีความสนใจในความเป็นไปของสังคมและการเมืองตลอดจนความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้หญิง

2.2 อายุ

หนึ่งมีผู้ให้ข้อสังเกตว่า ในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคลจะมีพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมทางการเมืองแตกต่างกัน กล่าวคือ ในช่วงวัยเด็กบุคคลจะได้รับการอบรมกล่อมเกลาและการเรียนรู้ทางการเมือง เพื่อสร้างทัศนคติ บุคลิกภาพ และความผูกพันต่อหน้าที่พลเมืองสำหรับในช่วงวัยรุ่นตอนปลายที่กำลังจะก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ถือเป็นช่วงระยะเวลาสำคัญ ในการก่อตัวของทัศนคติทางการเมือง มีการรับเอาความรู้ความสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ และเริ่มมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ยอมรับหน้าที่และความผูกพันต่อระบบการเมืองจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะเป็นช่วงที่มีความรู้สึกตื่นตัวกับสถานการณ์ทางการเมืองและสังคมค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อบุคคลเริ่มมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสถานภาพในกลุ่มสังคม ฯลฯ จึงมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจทางการเมืองและเข้ามามี

¹⁸พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว และ สุจิต บุญบงการ, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 35.

ส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ส่วนในวัยชรา การมีส่วนร่วมทางการเมืองมักจะลดลง เนื่องจากความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองลดลง

2.3 การศึกษา

ระดับการศึกษา นับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมือง เนื่องจากบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ย่อมจะทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด มีพฤติกรรม การแสดงออก ตลอดจนการมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ฐานะที่ตนเป็นสมาชิกของสังคมแตกต่างกันไปด้วย โดยทั้งนี้มักพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะมีโอกาสได้รับข่าวสารการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า หรือแม้แต่จำนวนผู้มาลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการศึกษา กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะมาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า โดยสรุปจึงกล่าวได้ว่ายิ่งบุคคลมีระดับการศึกษาสูงขึ้นเท่าไร ยิ่งจะเปิดรับข่าวสารและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น

2.4 อาชีพ

เนื่องจากอาชีพมักเป็นผลมาจากระดับการศึกษาของบุคคล ดังนั้นอาชีพและระดับการศึกษาจึงมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีตำแหน่งการงานสูง อาชีพจึงเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจในการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ส่วนการที่บุคคลจะตัดสินใจผ่านกระบวนการรับรู้ของตนอย่างไร หรือไม่นั้นอาจพิจารณาได้จาก

1. คุณสมบัติความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร (Source Credibility) เช่น การสำรวจประชามติที่กระทำการสำรวจโดยสถาบัน วิธีการ ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกันย่อมสร้างความน่าเชื่อถือ หรือโน้มน้าวให้บุคคลผู้รับข่าวสารมีทัศนคติคล้ายตามหรือเห็นด้วย ในระดับที่ต่างกัน เป็นต้น
2. ลักษณะของข่าวสารมีความชัดเจน มีการไหลของข่าวอย่างแพร่กระจายทั่วถึงจะสามารถสร้างความเข้าใจในเนื้อหาของข่าวสารได้ดี
3. ภูมิหลังทางสติปัญญา และความคิดอ่านของบุคคล จะมีความสำคัญต่อการรับรู้และการตัดสินใจในการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองอย่างมาก

บรัคซาร์ดท์ และคณะ (Burkhardt et al) เสนอปัจจัยที่ทำให้บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1. ความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น
2. ความต้องการที่อยากจะมีอิทธิพลกับบุคคลสำคัญ

3. ความต้องการที่จะทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อสังคม หรือกลุ่มของตน
4. ความต้องการได้มาซึ่งอำนาจ
5. ความต้องการได้มาซึ่งอิทธิพล
6. ความต้องการมีเกียรติและศักดิ์ศรี
7. ความต้องการที่จะตอบสนองของสภาวะทางจิต
8. ความต้องการรายได้ที่สูงขึ้น¹⁹

สมบัติ อารงธัญวงศ์ ได้สรุปรวมบทบาทของปัจเจกชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากผลการวิจัยของนักวิชาการต่างๆ จำนวนมาก ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลในฐานะปัจเจกได้ดังนี้

1. ปัจจัยความสนใจหรือความผูกพันกับการเลือกตั้งหรือการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. ปัจจัยการประกาศตัวสังกัดพรรคการเมือง โดยผู้ที่ประกาศตัวว่าสังกัดพรรคการเมือง จะมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้ประกาศตัว
3. ปัจจัยอายุ คือ ผู้ที่มีอายุมากหรือผู้อาวุโสมีแนวโน้มจะเข้าสังกัดพรรคการเมืองมากกว่าผู้มีอายุน้อยหรือคนหนุ่มสาว
4. ปัจจัยความนิยมตัวบุคคลในการแข่งขันทางการเมือง ถ้าบุคคลใดมีความนิยมตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการแข่งขันทางการเมืองย่อมต้องการที่จะให้ผู้ที่ตนพอใจได้รับเลือกตั้ง ดังนั้นจึงมีความแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีได้นิยมในตัวบุคคลใดเป็นพิเศษ
5. ปัจจัยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับความผูกพันทางการเมือง
6. ปัจจัยเพศ โดยเพศชายจะมีจิตใจเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางการเมืองมากกว่าเพศหญิงซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่ทำให้เพศชายเป็นเพศที่เป็นผู้นำในทุกๆ ด้าน ส่วนเพศหญิงถูกอบรมขัดเกลาให้เป็นผู้ตาม²⁰

¹⁹อลงกรณ์ คูตระกูล, “โครงการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Stakeholders) ต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรีในประเทศไทย : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบล ใน 4 จังหวัด 4 ภาค”, อ้างแล้ว, หน้า 8.

²⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 10 - 11.

2.3.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

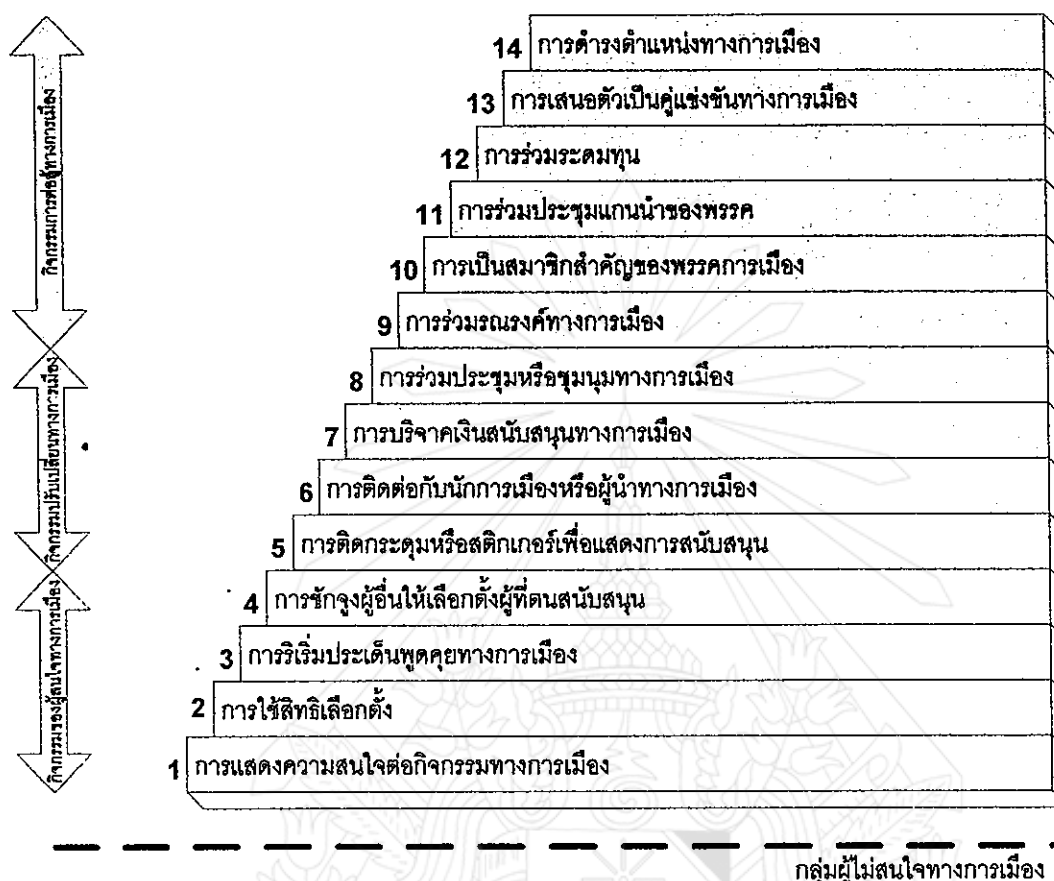
ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่มากมาย และแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง ตามความคิดเห็นของ Milbrath โดยพื้นฐานแล้วการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้สามารถแบ่งคนในสังคมออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ๆคือ กลุ่มที่ไม่สนใจทางการเมือง กับกลุ่มที่สนใจทางการเมือง สำหรับผู้ที่สนใจทางการเมืองนั้นเมื่อนำเอาการใช้ทรัพยากรและความพยายามในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเข้ามาเป็นข้อพิจารณาทำให้สามารถแบ่งระดับสูงต่ำของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็น 3 กลุ่มเรียงตามลำดับการใช้ทรัพยากรและความพยายามน้อยไปหามาก ได้แก่ กลุ่มผู้สนใจทางการเมือง กลุ่มผู้กระทำกิจกรรมปรับเปลี่ยนทางการเมือง และกลุ่มผู้ต่อสู้ทางการเมือง อย่างไรก็ตามการเป็นสมาชิกของกลุ่มทั้งสามนี้มิได้มีลักษณะคงที่ หากแต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับปัจจัยกระตุ้นหรือต่อต้านที่บุคคลได้รับ²¹

กรอบแนวคิดว่าด้วยลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมือง (The Hierarchy of Political Involvement) ที่เสนอโดย Milbrath มีฐานคิดที่สำคัญอยู่สองประการ คือ

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งมีแนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางการเมืองอื่นๆด้วย
2. ความเกี่ยวพันทางการเมืองมีลักษณะเป็นลำดับขั้น นั่นคือ บุคคลที่อยู่ในลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมทางการเมืองเหมือนกัน ผู้ที่มีลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองในลำดับสูงจะครอบคลุมกิจกรรมทางการเมืองในลำดับที่ต่ำกว่าด้วย กรอบแนวคิดของ Milbrath แสดงเป็นแผนภูมิได้ดังแผนภูมิที่ 2.1

²¹ เรื่องเดียวกัน.

แผนภูมิที่ 2.1 : ตัวแบบลำดับขั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ Milbrath²²



ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Milbrath ได้นำเสนอกรอบความคิด ว่าด้วยลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมือง หรือ ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแบ่งเป็นลำดับขั้นจากต่ำสุดไปสู่สูงสุดดังแผนภาพต่อไปนี้ จากลำดับขั้นสามารถพิจารณาลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดังนี้

1. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมือง (political stimulate) จากสิ่งแวดล้อมมากพอสมควร จนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง บุคคลที่คาดหวังว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอุทิศความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองของตน กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นรากฐานเบื้องต้นที่จำเป็นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ แม้ว่าโดยทั่วไปปัจจัยกระตุ้น (stimulate) จะถูกส่งผ่านสื่อต่าง ๆ มากมาย

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

แต่บางคนอาจจะให้ความสนใจเพียงเล็กน้อย หรือไม่ให้ความสนใจเลย การที่บุคคลจะตอบสนองต่อปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองอย่างไรขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเฉพาะบุคคล โดยทั่วไปการที่บุคคลได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองยิ่งมาก จะยิ่งทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น การใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยทั่วไปการที่ประชาชนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งประชาชนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้คู่แข่งทางการเมืองจะต้องแสดงความรู้ความสามารถ และการเป็นคนมีคุณธรรม เพื่อยอมรับความไว้วางใจหรือขอฉันทานุมัติจากประชาชนให้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้นการใช้สิทธิเลือกตั้งถึงแม้จะเป็นการแสดงออกในลำดับพื้นฐานของการเกี่ยวพันทางการเมือง แต่การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นการแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นับว่าสำคัญมาก

2. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยทั่วไปการใช้สิทธิเลือกตั้งประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการ คือ ประการแรก การตัดสินใจว่าจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ประการที่สอง การตัดสินใจว่าจะเลือกพรรคใดหรือบุคคลใด ซึ่งเงื่อนไขทั้งสองประการ ขึ้นอยู่กับกระบวนการหล่อหลอมทางการเมืองของแต่ละบุคคลและปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองจากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

3. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง โดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ดังนั้น บุคคลที่คิดว่าตนได้รับประโยชน์อย่างใดจากระบบการเมืองก็จะไม่สนใจการเมือง แม้กระทั่ง การพูดคุยทางการเมือง แต่บุคคลที่รู้และ เข้าใจว่า ระบบการเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อตนเองอย่างไรจะให้ความสนใจทางการเมืองมาก โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง ที่จะมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น ระดับความสนใจเกี่ยวกับการเริ่มพูดคุยทางการเมืองจึงแตกต่างกันไป ในแต่ละบุคคล บางคนไม่สนใจ บางคนสนใจมาก บางคนเป็นผู้รับฟัง บางคนเป็นผู้นำในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง และเป็นผู้ที่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงมากกว่าผู้ที่เป็นเพียงผู้รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

4. การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน การแสดงออกในการชักจูงให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลที่ตนเองสนับสนุน นับเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่ง ของผู้ที่สนใจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง ลักษณะของการแสดงออกเช่นนี้มีลักษณะคล้ายกับการเป็น หัวคะแนนของผู้แข่งขันทางการเมือง เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันทางการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพูดคุยทางการเมือง ทั้งนี้เพราะได้แสดงความคิดเห็นด้วย และเชื่อ

ว่าผู้ที่ตนสนับสนุนจะเป็นผู้นำทางการเมืองที่ดี สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การติดกระดุมหรือติดสติ๊กเกอร์ เป็นการแสดงออก อย่างเปิดเผย ใ้บุคคลทั่วไปรู้ว่า ตนให้ความสนับสนุนพรรคการเมืองใด หรือ คู่แข่งขันทางการเมืองคนใด ทั้งนี้เพราะการติดกระดุมที่เป็นสัญลักษณ์ของพรรค หรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งย่อมเป็นการประกาศตนในฐานะผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน การกระทำเช่นนี้ อาจมีผลในการโน้มน้าว ผู้ใกล้ชิดที่ยังมิได้ตัดสินใจเข้าร่วมสนับสนุนเช่นเดียวกับตนได้

6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง การกระทำทางการเมืองในลำดับนี้ แสดงว่าบุคคลได้เพิ่มระดับความสนใจทางการเมืองขึ้นจนถึงกับอยากจะสัมผัส พูดคุยหรือสื่อความเห็นโดยตรงกับผู้นำทางการเมือง โดยอาจจะเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติม หรือให้กำลังใจนักการเมืองให้มีขวัญ และกำลังใจในการต่อสู้ต่อไป การได้ติดต่อพูดคุยกับผู้นำทางการเมืองโดยตรงอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจทางการเมืองมากขึ้น จนเปลี่ยนฐานะจากผู้สนใจ ให้การสนับสนุนไปสู่การเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง

7. การบริจาคเงิน เป็นการแสดงออก ถึงการสนับสนุนทางการเมืองที่สำคัญทั้งนี้เพราะในระบบประชาธิปไตย การเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะการรณรงค์ และการแข่งขันเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่มีค่าใช้จ่ายมาก ดังนั้น การที่บุคคลร่วมบริจาคเงินย่อมแสดงถึงความมุ่งมั่นในการสนับสนุนอย่างจริงจัง และอาจพัฒนาไปสู่การเป็นผู้เข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง ในฐานะสมาชิกที่สำคัญของพรรค

8. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สำคัญมากยิ่งขึ้น เป็นการแสดงออกถึงความเห็นพ้อง และความผูกพันที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การเข้าร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง ย่อมเป็นการแสดงออกซึ่งการสนับสนุน ทั้งทางกายและจิตใจ เป็นการร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกัน

9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญ ในการขยายความสนับสนุนจากประชาชนให้มีความกว้างขวางและทั่วถึง การร่วมรณรงค์ทางการเมืองเป็นการแสดงออกซึ่งการมีภารกิจร่วมกันของผู้สนใจทางการเมือง การร่วมรณรงค์ทางการเมืองจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความมั่นใจ และความรู้สึกที่ดีต่อพรรคการเมือง และต่อคู่แข่งทางการเมืองต้องการแสดงให้เห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในความสำเร็จ ของการต่อสู้ทางการเมืองนั้นด้วย

10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมืองเป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าตนเองสังกัดพรรคใด และเป็นการยอมรับภารกิจในฐานะสมาชิกพรรคที่จะต้องช่วยเสริมสร้าง

ความแข็งแกร่งของพรรค การขยายความศรัทธาให้แพร่หลายในหมู่ประชาชนและการร่วมผลักดัน เพื่อให้พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค เป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมของพรรค กล่าวได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงบุคคลที่จะเข้ามามีบทบาทในการร่วมประชุมแกนนำของพรรค หรือการร่วมประชุมวางแผนกลยุทธ์ของพรรค โดยทั่วไปจะต้องผ่านการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญของพรรค จนพรรคเกิดความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นว่าจะช่วยเสริมสร้างกิจกรรมของพรรคให้มีความแข็งแกร่งสามารถที่จะเอาชนะคู่แข่งทางการเมืองได้

12. การร่วมระดมทุน เป็นกิจกรรมสำคัญของสมาชิกพรรคระดับสูง ผู้ที่จะสามารถอยู่ในฐานะที่ระดมทุนให้แก่พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย เพื่อให้สามารถติดต่อกับบุคคลชั้นสูงในสังคมที่มีฐานะดีและอยู่ในวิสัย ที่จะบริจาคทรัพย์เพื่อร่วมสนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองได้

13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งชั้นทางการเมือง อาจกล่าวได้ว่า เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สำคัญยิ่ง เพราะการเสนอตัวเป็นคู่แข่งชั้นทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนพิจารณาให้ความไว้วางใจ บุคคลที่จะมีบทบาทในระดับนี้ต้องเป็นบุคคล ที่มีความสามารถพิเศษ จะต้องเป็นบุคคล ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถสร้างความนิยมศรัทธาให้เกิดแก่ประชาชนได้

14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองในระดับสูงสุดเป็นผลจากการได้รับชัยชนะจากการเสนอตัวเข้าแข่งขันทางการเมือง การแสดงบทบาทในฐานะที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนับเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะจะมีผลกระทบต่อความศรัทธาเชื่อมั่นของประชาชนในระยะยาว ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความสามารถในการพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนมีชีวิตและมีความสุข จะทำให้พรรคได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงโอกาสที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

นอกเหนือไปจากตัวแบบของ Milbrath แล้ว ยังมีรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ อีกด้วย อาทิ รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เสนอโดย Verba and Nie ประกอบด้วยรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำในแง่ที่ว่าเป็นแรงกดดันให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตน คะแนนเสียงเป็นเสมือน

อาวุธของประชาชนทำให้มีอำนาจควบคุมรัฐบาล ดังนั้น บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญในหน้าที่ของพลเมือง มีความสำคัญในบรรทัดฐานของสังคม และวิถีการดำรงชีวิต ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่ที่ไปลงคะแนนเสียงนั้นอาจไม่เห็นความสำคัญของการกระทำของตนต่อผลทางการเมืองก็เป็นได้ ซึ่งบุคคลเหล่านี้อาจไม่ได้เข้าเกี่ยวข้องกับการเมืองในรูปแบบอื่นใดเลย และผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองบางส่วนจะพบว่าเมื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก็จะยุติเพียงเท่านั้น และการเลือกตั้งที่ไม่สามารถมีขึ้นได้บ่อยครั้งก็เท่ากับเป็นข้อจำกัดที่ทำให้บุคคลไม่อาจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

2. กิจกรรมชุมชน (Community Activities) คือ การสร้างกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาสังคมเป็นการเข้าร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งอาจจัดตั้งเป็นองค์การที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะแต่ไม่ใช่องค์การของรัฐบาล

3. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Contacting Official) หมายถึง การกระทำของบุคคลในลักษณะที่เป็นการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ได้มาหรือปกป้องผลประโยชน์บางอย่างของตนหรือกลุ่มของตนถือว่าการมีส่วนร่วมแบบคับแคบ (Parochial Participation)

4. การล็อบบี้ (Lobbying) คือ ความพยายามของบุคคลในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำทางการเมืองโดยหาทางที่จะมีอิทธิพลในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของฝ่ายบริหาร

5. การประท้วง (Protest) เป็นการต่อต้านการตัดสินใจทางการเมืองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม

6. การเป็นผู้สื่อสาร (Communicators) หมายถึง การที่บุคคลจะติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง การส่งจดหมายแสดงความสนับสนุนต่อผู้นำทางการเมืองในการดำเนินการที่เห็นว่าเหมาะสมถูกต้อง การส่งคำประท้วงต่อการดำเนินการที่เห็นว่าไม่ดี การให้ข่าวสารทางการเมืองแก่เพื่อนบ้าน การแสดงความคิดเห็นของตนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล การเขียนจดหมายแสดงความเห็นของตนต่อหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนต่างๆ²³

2.3.4 ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นอกจากจะพิจารณารูปแบบ และกิจกรรมของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว นักวิชาการยังให้ความสนใจต่อระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย

ณรงค์ สินสวัสดิ์ ได้จัดระดับต่าง ๆ ที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

1. การเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ประธานาธิบดีนายกรัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น
 2. การสมัครเข้ารับเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง การช่วยในการโฆษณาหาเสียง เช่น แจกใบปลิว
 3. การเข้าร่วมโดยทางอ้อม เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับการเมือง ถกเถียงปัญหาทางการเมือง
 4. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 5. การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การไม่รับรู้ความเป็นไปทางการเมืองแต่อย่างใด²⁴
- นอกจากนี้ยังกล่าวถึงระดับพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละรูปแบบซึ่งพอสรุป ดังนี้
1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 2. การติดตามข่าวสารทางการเมือง ขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การอ่านข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองเศรษฐกิจสังคมในหนังสือพิมพ์หรือวารสารการเมืองต่าง ๆ การดูข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์ หรือรับฟังทางวิทยุกระจายเสียง รวมทั้งการพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคมกับเพื่อนหรือภายในครอบครัว
 3. การประท้วง ขอบเขตกิจกรรม ได้แก่ การเข้าร่วมเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วงในที่สาธารณะต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่หรือเพื่อคัดค้านด้านกฎหมายนโยบายที่ไม่ยุติธรรม
 4. การเข้าสังกัดกลุ่มเพื่อมีบทบาทอื่น ๆ ขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การเข้าสังกัดกลุ่มสมาคม องค์กรใดองค์กรหนึ่ง หรือหลาย ๆ องค์กรที่มีเป้าหมายต่าง ๆ กัน การเข้าร่วมพัฒนาชุมชนกับบุคคลอื่น
 5. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การเขียนจดหมายติดต่อโทรศัพท์ หรือเข้าพบด้วยตัวเองต่อทางราชการหรือทางเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อช่วยแก้ปัญหาชุมชน

²⁴ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518), หน้า 110.

6. กิจกรรมการหาเสียงเลือกตั้งของเขตของกิจกรรม ได้แก่ การชักจูงผู้อื่นให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การช่วยโฆษณาหาเสียง การเข้าช่วยงานหรือร่วมประชุมทางการเมืองกับนักการเมืองหรือพรรคการเมือง

7. การนิ่งเฉย ขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การไม่เข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกประการดังกล่าวข้างต้น²⁵

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้ทราบถึงลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง แล่งตามลักษณะกิจกรรมได้ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะกิจกรรมของผู้สนใจทางการเมือง ลักษณะกิจกรรมการปรับเปลี่ยนทางการเมือง และลักษณะกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง ขณะเดียวกันยังแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 14 ระดับ คือ การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้ง การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกผู้ที่ตนสนับสนุน การติดกระดุมหรือสติ๊กเกอร์ การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง การบริจาคเงิน การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง การร่วมรณรงค์ทางการเมือง การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง การร่วมประชุมแกนนำของพรรค การร่วมระดมทุน และการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้วิจัยได้นำความรู้เรื่องลักษณะและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวความคิดของ Milbrath เป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ โดยสร้างเป็นข้อคำถามการวิจัยในแบบสอบถามที่ครอบคลุมทั้ง 3 กิจกรรม และทั้ง 14 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้เป็นคำถามจำนวน 23 ข้อ ในการวิจัยครั้งนี้จะวัดระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ละรูปแบบ โดยวัดระดับคะแนนการเข้ามีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

การที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีคุณูปการต่อระบบการเมืองและสังคมโดยส่วนรวม ในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมืองที่จะได้จากมุมมอง ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่แตกต่างของสตรี การทำให้รูปแบบการพัฒนามีความหลากหลายเนื่องจากสตรีจะสะท้อนความต้องการที่แตกต่างของเพศหญิงที่ควรจะต้องมีการให้ความสนใจเป็นพิเศษ และการทำให้ระบอบประชาธิปไตยเข้มแข็งขึ้นเพราะการเข้าร่วมมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองของสตรีเป็นการทำให้คนทุกกลุ่มในสังคมได้มีส่วนในการปกครอง นอกจากนี้ ในแง่ของกฎหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นหลักประกันว่าจะมีการวางนโยบายและออกกฎหมายรวมทั้งบังคับใช้กฎหมายที่คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนสตรี

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 112.

แม้ในอดีตที่ผ่านมาสถานการณ์ภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีจะอยู่ในระดับต่ำเพราะความเชื่อและค่านิยมของสังคมต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิงยังคงยึดถือให้เพศชายเป็นใหญ่ อย่างไรก็ตาม เมื่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชายก็วิวัฒนาการตามไปด้วย ตัวอย่างเช่น การที่สตรีมีโอกาสด้านการศึกษาและเข้ามาเป็นกำลังแรงงานในตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้บทบาทดั้งเดิมของหญิงและชายค่อยๆ คลายความชัดเจนลง อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่น่าสนใจคือแม้ว่าบทบาทของผู้หญิงจะเปลี่ยนแปลงไปแต่ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของสังคมที่มีต่อเพศหญิงนั้นมิได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างเท่าเทียมกัน การเหลื่อมล้ำกันของบทบาทและทัศนคตินั้นนำมาซึ่งการไม่ยอมรับและการต่อต้านการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในสังคมต่างๆ ทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย²⁶

2.4.1 สถานภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในประชาคมโลก

ประเทศต่างๆ ได้เริ่มมีความพยายามอย่างจริงจังในการดำเนินการให้โครงการพัฒนาต่างๆ เชื้อโอกาสและผลประโยชน์แก่หญิงและชายอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้นในช่วง 20 ปีที่สหประชาชาติกำหนดให้เป็นสองทศวรรษสตรี (พ.ศ. 2518-พ.ศ. 2528 และ พ.ศ. 2528-พ.ศ. 2538) โดยช่วงแรกนั้นใช้แนวทางการสนับสนุนบทบาทดั้งเดิมของสตรีซึ่งเป็นการพัฒนาในลักษณะที่แบ่งแยกระหว่างเพศหญิงและชาย ในช่วงทศวรรษที่สองจึงหันมานับบทบาทรวมของทั้งหญิงและชายอันเป็นการสะท้อนให้เห็นบทบาท สถานภาพและความรับผิดชอบของสตรีที่ชัดเจนยิ่งขึ้น²⁷

ความพยายามของสหประชาชาติทำให้เกิดการเคลื่อนไหวทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติเพื่อให้เกิดผลที่ดีขึ้นต่อสถานภาพและวิถีชีวิตที่ดีขึ้นของสตรีโดยทั่วไป การเคลื่อนไหวที่เป็นรูปธรรมอย่างหนึ่งคือการจัดให้มีการประชุมระหว่างประเทศในวาระที่เกี่ยวข้องกับสถานะและบทบาทของสตรี ตลอดระยะเวลา 21 ปี (ตั้งแต่ พ.ศ. 2517-พ.ศ. 2538) มีการประชุมครั้งสำคัญเกิดขึ้นรวมทั้งสิ้น 11 ครั้ง โดยเฉพาะการประชุมสตรีโลกครั้งที่ 4 ว่าด้วยเรื่องสตรี แผนปฏิบัติการเพื่อความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ ณ กรุงปักกิ่ง ปี 2538 ที่มีเนื้อหาในการประชุมเน้นหนักในเรื่องการส่งเสริมบทบาทสตรีกับการพัฒนาอย่างชัดแจ้งซึ่งรวมทั้งบทบาทในการตัดสินใจในระดับต่างๆ

²⁶ อลงกรณ์ คูตระกูล, "โครงการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Stakeholders) ต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรีในประเทศไทย : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ใน 4 จังหวัด 4 ภาค", อ้างแล้ว, หน้า 19.

²⁷ ีองเดียวกัน หน้า 26.

ผลได้อย่างหนึ่งของการประชุมสตรีที่ผ่านมาก็คือการได้มาซึ่งอนุสัญญาและสนธิสัญญาซึ่งเป็นเอกสารที่ยกระดับของเพศหญิงและสิทธิที่ขอบรรวมต่างๆที่สตรีพึงมี เอกสารสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประเทศส่วนใหญ่ในโลกต่างให้สัตยาบันรับรองได้แก่

1. ประกาศสิทธิมนุษยชนสากล (Universal Declaration on Human Rights)
2. การประชุมนานาชาติว่าด้วยเรื่องสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Convention on Economic, Social and Cultural Rights)
3. ข้อตกลงทางเลือกต่อการประชุมนานาชาติว่าด้วยเรื่องสิทธิของพลเรือนและสิทธิทางการเมือง (Optional Protocol to the International Convention on Civil and Political Rights)
4. อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women)
5. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางการเมืองของสตรี (Convention on Political Rights of Women)²⁸

แม้จะมีข้อตกลงร่วมที่เป็นสากลเช่นนี้ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีนั้นก็คงจะไม่เพิ่มขึ้นหากรัฐบาลของแต่ละประเทศมิได้ดำเนินการสร้างและส่งเสริมสตรีอย่างจริงจังด้วยความมีสำนึกต่อความสำคัญของสิทธิและบทบาทของสตรีอย่างแท้จริง นอกจากความจริงใจในการดำเนินการตามมาตรการสากลเหล่านั้นแล้วรัฐบาลของแต่ละประเทศต้องมีความสามารถในการปรับประยุกต์มาตรการเหล่านั้นให้เข้าสภาพการณ์ของแต่ละประเทศด้วยการวางนโยบายและแผนทั้งระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น ที่เหมาะสม กล่าวโดยสรุป ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) อาจกล่าวได้ว่าสตรีได้รับสิทธิทางนิตินัยในประเด็นต่างๆเพิ่มมากขึ้นซึ่งนับได้ว่าเป็นกรอบหรือกฎกติกาที่เพิ่มระดับความเสมอภาคทางเพศของหญิงและชายได้ในระดับหนึ่ง

2.4.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในประเทศไทย

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 ความคิดเชิงประชาธิปไตยและเสรีนิยมได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนบทบาทและสถานภาพของผู้หญิงมากขึ้น ในรัฐธรรมนูญฉบับแรกก็ได้กำหนดให้คนไทยทั้งชายและหญิงมีสิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้งและลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากการศึกษาของ พบว่าสตรีไทยมีการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมืองเรื่อยมาตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2475 โดยเน้นการเรียกร้องสิทธิในทางการเมืองที่เท่าเทียมกันของหญิงและชายแม้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวแนวคิด

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 28.

เรื่องนี้ยังคงเป็นแนวคิดใหม่โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย รูปธรรมประการหนึ่งคือการทำที่บเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2517 ที่ระบุให้แก่ไขกฎหมายอื่นๆที่ขัดต่อความเท่าเทียมกันของชายและหญิงในทางการเมืองและการบริหารราชการ นอกจากนี้การเรียกร้องสิทธิสตรีอีกประการที่ถือได้ว่ามีนัยสำคัญอย่างมากต่อบทบาทและสถานะของสตรี นั่นคือการเรียกร้องสิทธิทางการศึกษา โดยให้สตรีมีโอกาสเลือกเรียนวิชาสามัญเช่นเดียวกับชาย ผลที่ตามมาคือการที่สตรีมีความรู้ด้านวิชาชีพสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อทำงานได้อย่างเท่าเทียมกับบุรุษ²⁹

อย่างไรก็ตามสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงในประเทศไทยยังล้าหลังกว่าประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว จากรายงานการพัฒนาคนปี 2539 ของ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ United Nations Development Program (UNDP) ระบุว่า โดยภาพรวมประเทศที่กำลังพัฒนาจะมีผู้หญิงได้รับการเลือกตั้งเข้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคิดเป็นค่าเฉลี่ยได้ร้อยละ 10.8 ในขณะที่ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้หญิงที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย³⁰

ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาผู้หญิงไทยแสดงให้เห็นว่าสถานภาพของผู้หญิงในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง นับว่ามีความก้าวหน้ากว่าในอดีต และเป็นที่น่าสังเกตว่าปัจจุบันการรวมตัวทางการเมืองของกลุ่มผู้หญิงเริ่มมีความหลากหลาย จากในอดีตที่จำกัดวงอยู่เฉพาะผู้หญิงระดับสูงและผู้หญิงที่มีการศึกษา มาสู่การรวมกลุ่มของผู้หญิงในทุกๆระดับ ซึ่งรวมถึงผู้หญิงกลุ่มอาชีพต่างๆ โดยเฉพาะการที่กลุ่มผู้หญิงได้มีโอกาสเข้าดำรงตำแหน่งผู้นำระดับชุมชนท้องถิ่น ทั้งในรูปของผู้สมัครเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาท้องถิ่น เช่น กรรมการสภาตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น³¹

กล่าวโดยสรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในปัจจุบัน ถือว่าได้พัฒนามากขึ้นกว่าในอดีต อันเนื่องมาจากการศึกษาที่เพิ่มขึ้นของสตรี ทำให้สตรีมีการรวมกลุ่มกัน และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ จึงมีสตรีจำนวนมากที่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง และการดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 33.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 33 – 34.

³¹ เรื่องเดียวกัน.

2.5 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้ดำเนินงานไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตรงกับความรู้สึกของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมายซึ่งส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะมีต่างกันบ้างก็คือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

ดาเนียล วิท (Daniel Wit) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน³²

วิลเลียม วี ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตที่แน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน³³

³²โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด, 2548), หน้า 28.

³³เรื่องเดียวกัน.

จอห์น เจ. คลาร์ก (John J. Clark) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด โดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง³⁴

แฮร์ริส จี. มอนตาญู (Harris G. Mongtagu) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหาร การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยัง ต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด³⁵

ซัดดี (Emile J. Sady) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึงหน่วยการปกครองทาง การเมืองที่อยู่ในระดับต่ำกว่ารัฐ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมายและมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจกรรม ในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง รวมทั้งอำนาจจัดเก็บภาษี เจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ดังกล่าวอาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยท้องถิ่นก็ได้³⁶

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมาย และต้อง มีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครอง ท้องถิ่นนั้น ๆ³⁷

อุทัย หิรัญโต ให้ความหมายว่า “การปกครองที่รับมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินการบางอย่างโดยการดำเนินการตนเองเพื่อบำบัดความ ต้องการของตน การบริหารงานท้องถิ่นต้องมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนขึ้นมา ทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีอิสระในการบริหาร แต่รัฐบาลยังต้องควบคุมด้วยวิธีต่าง ๆ ตาม ความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐไม่ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น”³⁸

³⁴ เรื่องเดียวกัน.

³⁵ เรื่องเดียวกัน.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 29.

³⁷ เรื่องเดียวกัน.

³⁸ อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2531), หน้า 28.

ประธาน คงฤทธิศึกษากร ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่มีผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การที่จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายของตน”³⁹

ชูศักดิ์ เทียงตรง ให้ความหมายว่า “การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือการกระจายอำนาจ หรือการกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เกิดจากการกระจายอำนาจให้มีอำนาจในการปกครอง รวมทั้งรับผิดชอบทั้งหมดหรือแค่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และอาณาเขตของงานที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย”⁴⁰

จากนิยามต่าง ๆ ข้างต้น สามารถประมวลได้เป็นหลักการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น ของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร และขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทย แบ่งเป็นการปกครองกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว
2. การปกครองท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคืออำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีขอบเขตพอสมควรเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอย่างแท้จริง หากมีอำนาจน้อยเกินไปก็อาจจะปฏิบัติหน้าที่ไม่สมเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น หากมีอำนาจมากเกินไปก็มีขอบเขตหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็จะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเองเป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาลกลาง อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลกลางในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงเหมาะสม
3. องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

³⁹ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์, 2526), หน้า 8.

⁴⁰ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520), หน้า 12.

3.1 องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับกับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารส่วนท้องถิ่น คืออำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง (Necessary Organization) องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือกรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่า ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

2.5.2 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐที่จะรักษาความผาสุกของประชาชนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง จึงสามารถสรุปความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนทางการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองการบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและห่วงใยต่อประโยชน์ที่จะเกิดต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัยอันจะนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาในระบอบการปกครองประชาธิปไตย โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนมีดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ได้รับเลือกเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นที่จะได้ให้ความรู้ ความสามารถบริหารงานท้องถิ่นเกิดความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองส่วนท้องถิ่นประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองไม่ใช่เกิดจากคำสั่งเบื้องบนการปกครองตนเองก็คือ การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นต้องรับฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพเนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการและปัญหาต่างกัน ผู้ที่ให้บริการ หรือแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคตผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองการได้รับการเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น ย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกทักษะการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิด ในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินการพัฒนาชนบทที่ผ่านมามีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทอย่างได้ผลนั้นจะต้องเริ่มมาจากช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรง โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ไม่เช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะการหยิบยื่นให้⁴¹

2.5.3 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจำเป็นต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก ดังนั้นการจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมียารายได้ มีงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่น

⁴¹ ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมเนศพรินต์ติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด, 2539), หน้า 27 - 29.

ได้จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้าน การเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงเนื่องจากประเทศมี ขนาดกว้าง ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐ อย่างเดียวอาจไม่ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง หน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนใน ท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจึงจะสนองตอบความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ ของประชาชนก็ต่างกันด้วยการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นขึ้น จึงจำเป็นโดยให้อำนาจองค์การท้องถิ่นขึ้น จึงจำเป็นโดยให้อำนาจขององค์การท้องถิ่น จัดเก็บภาษี เป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อ นำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่นทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลกลาง ที่จะต้อง จ่ายให้ท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลกลางไป อยู่บ้างก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาปกครองระบอบ ประชาธิปไตยแก่ประชาชนจากการที่เราปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปกครอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่าย บริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้ มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ

2.5.4 องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต กล่าวว่า ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการ ปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความ เข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และ ระดับของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่ เล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การ อาหารและเกษตร องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนัก

กิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และบุคลากร

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลของกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางมีขอบเขตปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

5. การเลือกตั้งสมาชิกขององค์การหรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเองสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเอง ในการปฏิบัติการภายในของเขตกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษี เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้ก้าวหน้า

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าไม่มีอิสระอย่างเต็มที่ คงมีเฉพาะอิสระในการดำเนินงานเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตย รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแล⁴²

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตยซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญคือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

⁴²อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, อ่างแล้ว, หน้า 22.

กฎหมายหลักที่กำหนดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน ดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ซึ่งได้กำหนดการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในท้องถิ่นที่เห็นสมควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง อันเป็นการดำเนินการจัดระเบียบบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจ และได้กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้⁴³

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เทศบาล
3. สุขาภิบาล
4. ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนด

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 จะมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่น 3 รูปแบบด้วยกันคือ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล สำหรับราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองเฉพาะที่ และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นล่าสุด

อนึ่ง ในปี พ.ศ.2542 นี้ ทางราชการได้ประกาศให้สุขาภิบาลทุกแห่งทั่วประเทศ ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลทั้งหมด ซึ่งจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการและสมาชิกสภาเทศบาลใหม่และเลือกเพิ่มจากกรรมการสุขาภิบาลเดิม ในปีนี้

ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นของไทย จึงมี 5 รูปแบบด้วยกันคือ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. องค์การบริหารส่วนตำบล
3. เทศบาล
4. กรุงเทพมหานคร
5. เมืองพัทยา

⁴³วรทิพย์ มีมาก และชีวินทร์ ฉายาขวลิต, *หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2547), หน้า 112 - 121.

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

โครงสร้างของการจัดองค์การและการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 บัญญัติไว้ว่า ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดคือเขตจังหวัด การจัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัด และมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ 4 ปี มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมาจากการเลือกตั้งกันเองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัด ตากกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีหลักเกณฑ์ว่า ให้ถือเอาจำนวนราษฎรในแต่ละจังหวัดตามข้อมูลทะเบียนราษฎร ที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนการเลือกตั้งเป็นเกณฑ์ ดังนี้

1. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรไม่เกิน 500,000 คน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 24 คน
2. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรเกินกว่า 500,000 คน แต่ไม่ถึง 1,000,000 คน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 30 คน
3. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรเกินกว่า 1,000,000 คน แต่ไม่ถึง 1,500,000 คน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 36 คน
4. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรเกินกว่า 1,500,000 คน แต่ไม่ถึง 2,000,000 คน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 42 คน
5. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรเกินกว่า 2,000,000 คน ขึ้นไป ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 48 คน

ในวันเริ่มสมัยประชุมประจำปีของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกประธานสภา 1 คน และรองประธานสภาจำนวน 2 คน และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายให้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายก

องค์การบริหารส่วนจังหวัดในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับการบริหารราชการในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

นอกจากนี้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถเสนอข้อสอบถามต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาค และให้หัวหน้าหน่วยราชการอื่น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ได้ นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินกิจการใด ๆ ที่เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ เมื่อเริ่มประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน และนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถตั้งรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด จากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ถ้ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 24 คนหรือ 30 คน ให้มีรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ 2 คน
2. ถ้ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 36 คนหรือ 42 คน ให้มีรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ 3 คน
3. ถ้ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 48 คน ให้มีรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ 4 คน

2. องค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างของการจัดองค์การและการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้จะกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในเมือง และชนบทโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า "สภาองค์การบริหารส่วนตำบล" และฝ่ายบริหารเรียกว่า "คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล"

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน หมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงสองหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วน

ตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในตำแหน่งได้ครั้งละ 4 ปี นับจากวันเลือกตั้ง

หน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3. ควบคุมการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในตำแหน่งได้ 4 ปีนับตั้งแต่วันเลือกตั้ง และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จะเข้าบริหารงานต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลและสิ่งปฏิกูล

3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

3. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

5. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

6. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

3.เทศบาล

โครงสร้างของการจัดองค์การและการบริหารของเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาลได้กำหนดรูปแบบโครงสร้าง ของการจัดองค์การและการบริหารงานของเทศบาลจำลองมาจากการปกครองแบบรัฐสภา ซึ่งเป็นการปกครองประเทศมาใช้กับเทศบาลด้วย คือมีสภาเทศบาลซึ่งมีสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและ

ฝ่ายควบคุมการบริหารเทศบาล ทำนองเดียวกับกับสภาผู้แทนราษฎร และมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร ทำนองเดียวกับรัฐมนตรี ซึ่งสภาเทศบาลให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีจากสมาชิกสภาเทศบาล สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งเข้ามา จำนวนที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้กำหนดไว้ ตามประเภทของเทศบาลคือ

1. เทศบาลตำบล มีสมาชิกจำนวน 12 คน
2. เทศบาลเมือง มีสมาชิกจำนวน 18 คน
3. เทศบาลนคร มีสมาชิกจำนวน 24 คน

สภาเทศบาลเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาล มีคน หน้าที่ในการตราเทศบัญญัติ อนุมัติงบประมาณประจำปีของเทศบาล และควบคุมการบริหารกิจการของเทศบาล คณะเทศมนตรี คณะเทศมนตรีทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารของเทศบาล ประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี มีจำนวนกำหนดไว้ตามประเภทของเทศบาล ดังนี้

1. เทศบาลตำบล มีนายกเทศมนตรี 1 คน และเทศมนตรี 2
2. เทศบาลเมืองมีนายกเทศมนตรี 1 คน และเทศมนตรี 2 คนแต่ในกรณีที่เทศบาลเมืองแห่งใด มีรายได้จัดเก็บตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป ให้มีเทศมนตรีเพิ่มได้อีก 1 คน
3. เทศบาลนคร มีนายกเทศมนตรี 1 คนและเทศมนตรีอีก 4 คน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี จากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาล ด้วยความเห็นชอบของสมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า

4. กรุงเทพมหานคร

โครงสร้างของการจัดองค์การและการบริหารของกรุงเทพมหานคร

การบริหารกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติเรียกว่า "สภากรุงเทพมหานคร" และฝ่ายบริหารเรียกว่า "ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร"

สภากรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ในกรุงเทพมหานครอายุของสภา มีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

สภากรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และข้อบังคับการประชุมของสภาการเสนอและพิจารณาร่างข้อบัญญัติ การเสนอญัตติ และการปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม และการเปิดอภิปรายทั่วไป

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง โดยรับผิดชอบการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร

สำหรับการบริหารในกรุงเทพมหานคร จะแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขต ในแต่ละเขตจะมีสำนักงานเขตให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ของเขต โดยมีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานภายในเขตนั้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีพื้นที่กว้างขวางและมีปัญหาที่หลากหลาย ดังนั้นเพื่อให้การบริหารเขตมีประสิทธิภาพมากขึ้นจึงกำหนดให้แต่ละเขตมีสภาเขต ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากกาเลือกตั้งของประชาชน มาช่วยดูแลเพิ่มขึ้นสมาชิกสภาเขตมีจำนวนอย่างน้อยเขตละ 7 คน และอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต

สภาเขตมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาเขตต่อผู้อำนวยการเขต และสภากรุงเทพมหานคร
2. จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเขต
3. ติดตามการดำเนินการของสำนักงานเขตเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น
4. ให้คำแนะนำต่อผู้อำนวยการเขต เกี่ยวกับการปรับปรุงหรือแก้ไขการบริการประชาชนภายในเขต ถ้าหากผู้อำนวยการเขตไม่ดำเนินการใด ๆ โดยไม่แจ้งเหตุผลให้ทราบ ให้สภาเขตแจ้ง

ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการต่อไป

5. ให้คำปรึกษาตามที่ผู้อำนวยการเขตร้องขอ
 6. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติงานในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของสภาเขต
5. เมืองพัทยา

โครงสร้างของการจัดองค์การและการบริหารของเมืองพัทยา

โครงสร้างของเมืองพัทยา การบริหารเมืองพัทยาประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติเรียกว่า "สภาเมืองพัทยา" และฝ่ายบริหารเรียกว่า "นายกเมืองพัทยา"

สภาเมืองพัทยา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 24 คน มาจากการเลือกตั้งของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา อายุของสภาเมืองพัทยามีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

สภาเมืองพัทยามีอำนาจตราข้อบัญญัติเมืองพัทยาข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิก ข้อบังคับการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างข้อบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษาการอภิปราย การลงมติ การตั้งและตอบกระทู้ถาม และการเปิดอภิปรายทั่วไป

นายกเมืองพัทยามาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

นายกเมืองพัทยา จะควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเมืองพัทยา โดยมี ปลัดเมืองพัทยาเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเมืองพัทยา และลูกจ้างเมืองพัทยารองจากนายกเมืองพัทยาและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเมืองพัทยา

อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา มีดังนี้

1. การรักษาความสงบเรียบร้อย
2. การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
3. การคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพยากรอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
4. การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
5. การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
6. การจราจร
7. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
8. การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย
9. การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
10. การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือและที่จอดรถ

2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

สภาพพื้นที่ของเทศบาลเมืองยโสธร ผู้วิจัยมุ่งที่จะกล่าวถึง ประวัติความเป็นมา และสภาพทั่วไปของเทศบาลเมืองยโสธร ตามลำดับ ดังนี้

2.6.1 ประวัติความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2357 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศล้านภลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ยกบ้านสิงห์ท่าขึ้นเป็นเมืองให้นามว่า “เมืองยโสธร” หรือยศสุนทร และพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทาน ปืนใหญ่ ให้แก่ชาวเมืองยโสธรชื่อว่า “ปืนป้อนาง” ปัจจุบันได้อัญเชิญไว้ที่หน้าศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

ในอดีตเมืองยโสธรเคยเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี ชื่อว่า เทศบาลตำบลยโสธร อำเภอยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2487 และต่อมามีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นรัฐบาลจึงได้ยกฐานะ จากอำเภอยโสธร ขึ้นเป็นจังหวัดยโสธร ตามประกาศคณะ

ปฏิวัติ ฉบับที่ 10 ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2515 เทศบาลตำบลยโสธรจึงได้เปลี่ยนฐานะเป็นเทศบาลเมืองยโสธร ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2515 เป็นต้นมา

2.6.2 สภาพทั่วไป

สภาพทั่วไป ผู้วิจัยมุ่งที่จะกล่าวถึง ลักษณะที่ตั้ง การปกครองในเขตเทศบาล เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ภารกิจของเทศบาล ดังนี้

1. **ลักษณะที่ตั้ง อาณาเขต และเขตการปกครอง** เทศบาลเมืองยโสธร ตั้งอยู่ในตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีเนื้อที่ 917 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,068 ไร่ เทศบาลเมืองยโสธรอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 579 กิโลเมตร เทศบาลเมืองยโสธรมีอาณาเขตการปกครองติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	ตำบลน้ำคำใหญ่	อำเภอเมืองยโสธร
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ตำบลลาดทอง	อำเภอเมืองยโสธร
ทิศใต้	ติดกับ	ตำบลเชียงคำ	อำเภอเมืองยโสธร
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ตำบลสำราญ	อำเภอเมืองยโสธร

2. การปกครองและการสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองยโสธร

เทศบาลเมืองยโสธร ช่วง พ.ศ. 2552 มีชุมชนอยู่ในเขตเทศบาลจำนวน 23 ชุมชนมีครัวเรือน 6,135 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 22,240 คน แยกเป็น ชายจำนวน 11,041 คน หญิงจำนวน 11,199 คน รวมจำนวน 22,240 คน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 2,330 คน ต่อตารางกิโลเมตร

3. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคมขนส่ง ถนนสายต่างๆ ในเขตเทศบาลเมืองยโสธรเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและมีถนนสายหลักที่เชื่อมกันกับ จังหวัดอุบลราชธานี คือ ถนนแจ้งสนิท จังหวัดมุกดาหาร คือ ถนนอุทัยรามฤทธิ์ จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ถนนแจ้งสนิท ทุกเส้นทางมีรถประจำทางและรถโดยสารผ่านอยู่เป็นประจำ

การสื่อสารและการโทรคมนาคม เทศบาลเมืองยโสธรมีเสียงตามสายประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในเขตเทศบาล โดยเสียงตามสายจะไต่ยีนทั่วเขตเทศบาล นอกจากนี้เทศบาลเมืองยโสธรมียังมีวิทยุศูนย์เครือข่าย อปพร. ซึ่งมีสมาชิก อปพร. ประสานงานติดต่อสื่อสารภายในครบทุกชุมชน

การใช้ที่ดิน เทศบาลเมืองยโสธร มีพื้นที่ 917 ตารางกิโลเมตร การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเป็นสถานที่ปลูกสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของประชาชน มีเอกสารสิทธิ์โดยถูกต้อง

บางส่วนเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์และที่ดินราชพัสดุ ซึ่งส่วนราชการต่างๆ ครอบครองและใช้ประโยชน์อยู่

4. ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจ ช่วง พ.ศ. 2552 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยโสธรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าปลีก ค้าส่ง และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน จุดเด่นของเทศบาลเมืองยโสธร คือ การผลิตปลาต้ม ซึ่งถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของเทศบาลเมืองยโสธร และมีผู้ผลิตจำนวนมาก การผลิตลอดช่อง รวมทั้งการจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ด ของชำ รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ทั้งมือหนึ่งและมือสอง

5. ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ศาสนา ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยโสธรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ยึดมั่นประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ มีวัดจำนวน 9 วัด สถานที่ราชการหลายหน่วยงานตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น มูลนิธิรวมสามัคคี สมาคมสื่อมวลชน ชมรมสื่อมวลชน ศาลจังหวัดยโสธร ศาลากลางจังหวัดยโสธร เป็นต้น

การศึกษา สถาบันการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองยโสธร มีระดับอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา คือสถานศึกษาระดับสามัญศึกษา จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองยโสธร จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนเอกชน จำนวน 3 โรงเรียน จำนวนนักเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองยโสธร นักเรียนระดับอนุบาล จำนวน 442 คน นักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 2,176 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 576 คน ครู - อาจารย์ จำนวน 1 คนต่อนักเรียน จำนวน 23 คน

ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี และวัฒนธรรม ของประชาชนจะคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะปฏิบัติทุกเดือน ประชาชนส่วนใหญ่เรียกว่า ฮีตสิบสอง คือ จารีต หรือสิ่งที่ต้องกระทำ กล่าวคือ เดือนอ้าย นิมนต์สงฆ์เจ้าเข้ากรรม เดือนสอง มีการทำบุญคูณข้าว เดือนสาม ทำบุญข้าวจีและบุญมาฆบูชา เดือนสี่ ทำบุญฉะเหวด เดือนห้า บุญตรุษสงกรานต์ เดือนหก ทำบุญวิสาขบูชา เดือนเจ็ด บุญเทวดาอารักษ์หลักเมือง เดือนแปด บุญเข้าพรรษา เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน เดือนสิบ บุญข้าวสารหรือบุญข้าวสารท เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา เดือนสิบสอง ทำบุญขึ้นปีใหม่และบุญทอดกฐิน และที่สำคัญวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดยโสธร คือ งานประเพณีบุญบั้งไฟ หรือบุญเดือนหกเป็นประเพณีจัดยิ่งใหญ่ของจังหวัดยโสธร จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในช่วงสัปดาห์ที่สองของเดือนพฤษภาคม วันเสาร์ กำหนดเป็นวันแห่ขบวนพ็อนรำ การตกแต่งบั้งไฟ ประประกวดกาพย์เซิ้งบั้งไฟ วันอาทิตย์เป็นวันจุดบั้งไฟ⁴⁴

⁴⁴ เทศบาลเมืองยโสธร, ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองยโสธร, 2554, (อัดสำเนา).

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยศึกษาเรื่องบทบาทและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีนั้นมีเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ระดับของการศึกษาของงานวิจัยเหล่านั้นมักจะเน้นที่การเมืองระดับชาติ ส่วนการเมืองระดับท้องถิ่นนั้นยังมีไม่มากนัก ซึ่งในที่นี้ผู้ศึกษาขอนำกล่าวอ้างอิงไว้เพียงบางส่วน ที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องไว้ดังนี้

พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย ได้ทำการศึกษา “ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี” โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 280 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแค ซึ่งพิจารณาจาก ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการติดตามสถานการณ์ทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.91 เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งและด้านการติดตามสถานการณ์ทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ได้แก่ เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันโดยเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง อาชีพ ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน โดยกลุ่มรับราชการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่าระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาลและการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน และความสนใจในการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกัน

3) ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ได้แก่ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ระยะเวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และความรู้

ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน⁴⁵

เลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย" ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน อำเภอเวียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 250 คน ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการติดตามสถานการณ์ทางการเมือง ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน ซึ่งพิจารณาจาก ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการติดตามสถานการณ์ทางการเมือง ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ระยะเวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และการเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ที่จัดตั้งในเขตเทศบาล

3) ผลการเปรียบเทียบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน⁴⁶

วสันต์ สุวรรณ ได้ทำการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

⁴⁵พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี", ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2546, 112 หน้า.

⁴⁶เลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย", ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2547, 95 หน้า.

ผลการวิจัยพบว่า "ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆกันโดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมเนียนิยมมากกว่าการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบอธรรมเนียนิยม ซึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำมากกว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในระดับอื่นๆคือระดับปานกลางและระดับสูง และสภาพเศรษฐกิจและสังคมซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การดำรงตำแหน่งที่สำคัญในท้องถิ่นหรือหมู่บ้านการเข้าเป็นสมาชิกในองค์กรหรือกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นในชุมชนเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ การศึกษา ต่างไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน"⁴⁷

กฤติชัย เพ็ญศิริ ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า "กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางและพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และการรับรู้ข่าวสารการเมืองที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันโดยเพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย ประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มอื่นประชาชนที่มีการศึกษาประถมหรือต่ำกว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับน้อยที่สุดประชาชนกลุ่มที่มีรายได้ที่ต่ำจะมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ที่มากขึ้นและประชาชนที่รับรู้ข่าวสารการเมืองมากจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากในขณะที่กลุ่มรับรู้ข่าวสารทางการเมืองน้อยจะมีความสนใจการเมืองน้อย"⁴⁸

อัจฉรา เกษสมเกียรติ ได้ทำวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลของการวิจัยพบว่า "การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับต่ำและผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ความสำนึกทางการเมือง

⁴⁷วสันต์ สุวรรณ, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีตำบลหนองจ้อม อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2547, 172 หน้า.

⁴⁸กฤติชัย เพ็ญศิริ, " การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบกรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2548, 95 หน้า.

ความสนใจรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ส่วนอายุ อาชีพ ระดับรายได้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของ ประชาชน”⁴⁹

ว่าที่ ร.ต. สัมพันธ์ ภู่มมาลา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของสตรี ในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี พบว่า ในภาพรวมแล้วกลุ่มสตรีมี บทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการติดตาม ตรวจสอบ แม้ว่ากลุ่มสตรีส่วนใหญ่จะมีความรู้ ความเข้าใจในการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างดีก็ตาม

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรี พบว่า มีปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ประการสำคัญ คือ ปัจจัยด้านอาชีพ เนื่องจาก ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ทั่วไป ทั้งในพื้นที่ และต่างอำเภอ แบบไปเช้าเย็นกลับ รวมถึงการไปค้าสินค้า ทำให้ระดับความ สนใจ และการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมีน้อยตามมา ปัจจัยด้านรายได้ เนื่องจากประชาชน ในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างมีฐานะทางการเงินค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประชาชนในเขตอำเภอเมือง ดังนั้นประชาชนจึงให้ความสำคัญกับการ แสวงหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพมากกว่า และปัจจัยด้านสังคม เนื่องจากการจะเข้าไปมีบทบาท หรือมี ส่วนร่วมในทางการเมืองระดับท้องถิ่นนั้น โดยมากยังมีการยึดติดกับเพศ ทั้งนี้สืบเนื่องจากการ เป็นสังคมแบบเดิมค่อนข้างมาก คือ การให้การยอมรับ นับถือเพศชายมากกว่าเพศหญิง ทำให้ การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมีน้อยตามมา

3. ข้อเสนอแนะ เพื่อให้สตรีมีบทบาทในการเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น ควรดำเนินการ 2 ประการ คือ ประการแรก การสร้างการยอมรับ โดยผ่านกลไกการประชาสัมพันธ์ของผู้นำผ่าน สื่อในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับได้ง่าย ประการที่สอง คือ การส่งเสริมด้านอาชีพในอำเภอ เนื่องจากสตรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ทั้งในและนอกอำเภอ ทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยตามมา ดังนั้น

⁴⁹ อัจฉรา เกษสมเกียรติ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล คลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์ศิลป ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2548, 89 หน้า.

หากมีการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนมีอาชีพในพื้นที่มากยิ่งขึ้น ย่อมจะส่งผลต่อการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามมา รวมถึงการมีโอกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากตามมาด้วย⁵⁰

กิจกัญจน์ ศศปัญญา ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านลินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ และความเข้าใจทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-51 ปี การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมต้น - ปริญญาโท มีรายได้ 3,000 - 18,000 บาท และมีอาชีพข้าราชการ พนักงานบริษัทเอกชน อาชีพอิสระ และนักศึกษาจากการศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่าง 700 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดทั้ง 5 กิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้วพบว่า ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมประท้วง ด้านการมีบทบาทในชุมชนและการเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง อยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่ ด้านการสื่อสารทางการเมืองและการเลือกตั้ง อยู่ในระดับสูง ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ความเข้าใจทั้ง 5 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือด้านรัฐธรรมนูญ ด้านการเลือกตั้ง ด้านผู้นำทางการเมือง ด้านนโยบายของรัฐ และด้านพรรคการเมือง และผลการตอบแทน สมมุติฐานพบว่า เพศ การศึกษา รายได้และอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่อายุและความเข้าใจทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับสูง⁵¹

ศิริเพชร อมาตยานนท์ ได้ทำการวิจัยในเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโลกพระ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโลกพระ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่มีความสนใจและติดตามการทำงานและการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของ อบต. และเห็นว่า อบต. จัดกิจกรรมในการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนมากขึ้น ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง ประชาชนส่วนใหญ่ก็ไม่เคยหาเสียงช่วยผู้สมัครที่ตนต้องการให้

⁵⁰ว่าที่ ร.ต.สัมพันธ์ กุ่มมาลา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549, 89 หน้า .

⁵¹กิจกัญจน์ ศศปัญญา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านลินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2546, 112 หน้า.

ได้รับการเลือกตั้งและเห็นว่าหากมีความพร้อมจะลงสมัครเพื่อรับการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วม ภายหลังการเลือกตั้ง ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าอบต.เปิดโอกาสให้เข้ารับฟังการประชุมหรือการชี้แจงการทำงานของอบต.และประชาชนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจากการประชุมชี้แจงของผู้ใหญ่บ้านด้านการมีส่วนร่วมในลักษณะการประท้วง หรือทักท้วง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคย ทักท้วง และไม่เคยมีส่วนร่วมในการทักท้วงหรือประท้วงการทำงานของอบต.และเมื่อมีการทักท้วง หรือมีการประท้วงประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีการทักท้วงหรือประท้วงดังกล่าว”⁵²

สกาวเดือน เวชสัมพันธ์ ได้ทำการวิจัยในเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน แขวงเมืองราย เทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า “ 1) สตรีในแขวงเมืองรายส่วนใหญ่มีความรู้ การเมืองเกี่ยวกับเรื่องการเลือกตั้งที่ถูกกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคนไทยแต่ไม่ทราบว่าการยุบสภา เป็นอำนาจของใครและโดยภาพรวมสตรีในแขวงเมืองรายมีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง ความคิดเห็นทางการเมืองในขณะนี้ คือเห็นว่านักการเมืองชอบทะเลาะเบาะแว้งกันโดยไม่ได้สนใจ ถึงผลเสียประเทศ แต่ก็เชื่อว่าการเมืองของไทยมีแนวโน้มจะดีขึ้นในอนาคต 2) สตรีในแขวงเมืองราย มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับประจำถึงค่อนข้างบ่อยกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การพูดคุย การเมืองและการชักชวนบุคคลอื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแต่ภาพรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในแขวงเมืองรายอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ผลการวิเคราะห์ปัจจัยในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่า เกี่ยวข้องกับความศรัทธาต่อระบบการเมืองและความต้องการสนับสนุน และส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย”⁵³

นรินทร์ หลวงปลา ได้ทำวิจัยเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษา เฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลของการวิจัยพบว่า “สตรีในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนามีความรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ด้านการ

⁵²ศิริเพชร อมาตยานนท์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขต พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล หนองแวงโสภนระ อำเภอลพบุรี จังหวัดขอนแก่น”, การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2548, 64 หน้า.

⁵³สกาวเดือน เวชสัมพันธ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในแขวงเมืองราย เทศบาลนครเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2549, 79 หน้า.

เสนอปัญหาแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของเทศบาล อยู่ในระดับน้อย สำหรับการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ สถานภาพด้านครอบครัว ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในท้องถิ่นมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นปัจจัยอื่นนอกจากนั้นไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนาแต่อย่างใด⁵⁴

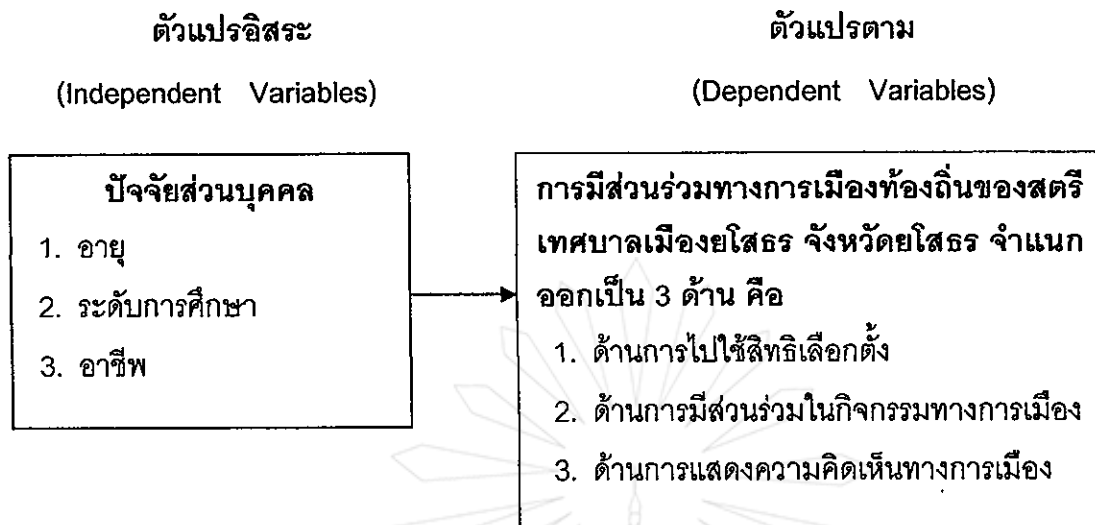
กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี พบว่าสตรียังขาดการมีส่วนร่วมทั้งในด้าน กิจกรรมของผู้สนใจทางการเมือง กิจกรรมปรับเปลี่ยนทางการเมือง และกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง ซึ่งในรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ ได้ให้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองเอาไว้ แต่ด้วยความแตกต่างระหว่าง อายุ การศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีแตกต่างกัน

2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของ Millbrath⁵⁵ ทั้ง 14 ข้อ มาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และนำปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

⁵⁴ นรินทร์ หลวงปลา, "สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะ กรณีเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนาอำเภอแม่แตงจังหวัดเชียงใหม่", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2550, 123 หน้า.

⁵⁵ อลงกรณ์ คูตระกูล, "โครงการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Stakeholders) ต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรีในประเทศไทย : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบล ใน 4 จังหวัด 4 ภาค, อ่างแล้ว, หน้า 12.



แผนภูมิที่ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F - distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD. (Least Significant Different)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของสตรีที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.1 – 4.3

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 30 ปี	83	21.73
31 - 40 ปี	105	27.49
41 - 50 ปี	96	25.13
51 ปีขึ้นไป	98	25.65
รวม	382	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 27.49 รองลงมาคืออายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.65 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.13 และมีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.73

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	46	12.04
มัธยมศึกษา	210	54.97
อนุปริญญาขึ้นไป	126	32.99
รวม	382	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 54.97 รองลงมา มีการศึกษาระดับอนุปริญญาขึ้นไป จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 32.99 และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 46 คน

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	36	9.43
รับราชการ	197	51.57
ธุรกิจส่วนตัว	58	15.18
รับจ้างทั่วไป	91	23.82
รวม	382	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.57 รองลงมาคือ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.82 อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.18 และมีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.43

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร 3 ด้าน คือ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปากฎดังตารางที่ 4.4 - 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.16	0.48	ปานกลาง
2.	ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง	3.14	0.43	ปานกลาง
3.	ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	3.22	0.46	ปานกลาง
รวม		3.17	0.45	ปานกลาง

(n= 382)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	2.93	0.55	ปานกลาง
2.	การติดตามข่าวการทำงานของ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	3.17	0.38	ปานกลาง
3.	การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	3.28	0.45	ปานกลาง
4.	การสนทนาพูดคุยในประเด็นการเมืองท้องถิ่นกับบุคคลอื่น ๆ	3.32	0.47	ปานกลาง
5.	การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การรณรงค์ประชาธิปไตย และการต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เป็นต้น	3.18	0.51	ปานกลาง
6.	การช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนในการเลือกตั้ง สท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	3.25	0.44	ปานกลาง
7.	การชักชวนให้บุคคลอื่นลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครที่เหมาะสมจะเป็น สท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	3.22	0.42	ปานกลาง
8.	การติดตามการนับคะแนน หรือผลการนับคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น	3.20	0.32	ปานกลาง
รวม		3.16	0.48	ปานกลาง

(n=382)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยที่ข้อมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า การสนทนาพูดคุยในประเด็นการเมืองท้องถิ่นกับบุคคลอื่น ๆ รองลงมา คือข้อ 3 ที่ว่า การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 1 ที่ว่า การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การประดับหรือติดตราหรือคำขวัญของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่บ้าน พาหนะ หรือที่อื่น ๆ	3.18	0.39	ปานกลาง
2.	การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาต่างๆ กับสท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	3.19	0.45	ปานกลาง
3.	การติดต่อพบปะพูดคุย หรือขอความช่วยเหลือจาก สท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	3.24	0.47	ปานกลาง
4.	การร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือปรึกษาหารือกับ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	3.36	0.48	ปานกลาง
5.	การร่วมกิจกรรมหาทุนสนับสนุนให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	3.06	0.43	ปานกลาง
6.	การบริจาคเงินให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	2.91	0.39	ปานกลาง
7.	การเข้าร่วมประชุมกับกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	3.23	0.42	ปานกลาง
8.	การเข้าร่วมชุมนุมประกอบกิจกรรมของการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	3.20	0.40	ปานกลาง
รวม		3.14	0.43	ปานกลาง

(n= 382)

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า การร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือปรึกษาหารือกับ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น รองลงมาคือ ข้อ 3 ที่ว่า การ

ติดต่อบปะพุดคุย หรือขอความช่วยเหลือจาก สท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือข้อ 6 ที่ว่า การบริจาคเงินให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการ แสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้แก่กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	3.20	0.40	ปานกลาง
2.	การเป็นนักการเมืองหรือสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	2.93	0.45	ปานกลาง
3.	การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งของกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่นที่ศรัทธา	3.27	0.50	ปานกลาง
4.	การร่วมประชุมกับกรรมการหรือแกนนำของกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	3.22	0.41	ปานกลาง
5.	การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นบางคน	3.09	0.58	ปานกลาง
6.	การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม	3.48	0.49	ปานกลาง
7.	การร้องเรียนปัญหาต่างๆ ในเรื่องส่วนตัวที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.21	0.50	ปานกลาง
8.	การร้องเรียนปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องของส่วนรวม ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.24	0.42	ปานกลาง
รวม		3.22	0.46	ปานกลาง

(n=382)

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม รองลงมาคือ ข้อ 3 ที่ว่า การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งของกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่นที่ศรัทธา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 2 ที่ว่า การเป็นนักการเมืองหรือสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น



ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่าสตรีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.8 - 4.35 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
18 - 30 ปี	83	3.10	0.59	ปานกลาง
31 - 40 ปี	105	3.15	0.47	ปานกลาง
41 - 50 ปี	96	3.24	0.38	ปานกลาง
51 ปีขึ้นไป	98	3.20	0.40	ปานกลาง
รวม	382	3.17	0.45	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอายุ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ช่วงอายุ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 41 - 50 ปี อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุ 31 - 40 ปี และอายุ 18 - 30 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.62	3	0.21	2.63	0.10
ภายในกลุ่ม	30.46	379	0.08		
รวม	30.51	382			

จากตารางที่ 4.9 พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
18 - 30 ปี	83	3.14	0.44	ปานกลาง
31 - 40 ปี	105	3.11	0.65	ปานกลาง
41 - 50 ปี	96	3.18	0.52	ปานกลาง
51 ปีขึ้นไป	98	3.20	0.34	ปานกลาง
รวม	382	3.16	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านความสะดวกรวดเร็ว อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอายุ ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ช่วงอายุ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุ 41 - 50 ปี อายุ 18 - 30 ปี และอายุ 31 - 40 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.18	3	0.06	0.67	0.15
ภายในกลุ่ม	34.15	379	0.09		
รวม	34.33	382			

จากตารางที่ 4.11 พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านความสะดวกรวดเร็ว ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัด ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
18 - 30 ปี	83	3.13	0.68	ปานกลาง
31 - 40 ปี	105	3.10	0.42	ปานกลาง
41 - 50 ปี	96	3.20	0.53	ปานกลาง
51 ปีขึ้นไป	98	3.15	0.28	ปานกลาง
รวม	382	3.14	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอายุ ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ช่วงอายุ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 41 - 50 ปี อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุ 18 - 30 ปี และอายุ 31 - 40 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.51	3	0.17	2.21	0.08
ภายในกลุ่ม	29.08	379	0.07		
รวม	29.600	382			

จากตารางที่ 4.13 พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
18 - 30 ปี	83	3.20	0.44	ปานกลาง
31 - 40 ปี	105	3.26	0.61	ปานกลาง
41 - 50 ปี	96	3.21	0.50	ปานกลาง
51 ปีขึ้นไป	98	3.19	0.47	ปานกลาง
รวม	382	3.22	0.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอายุ ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ช่วงอายุ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 31 - 40 ปี อายุ 41 - 50 ปี อายุ 18 - 30 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.26	3	0.09	0.75	0.10
ภายในกลุ่ม	44.51	379	0.12		
รวม	44.77	382			

จากตารางที่ 4.15 พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	46	3.15	0.68	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	210	3.17	0.52	ปานกลาง
อนุปริญญาตรีขึ้นไป	126	3.19	0.44	ปานกลาง
รวม	382	3.17	0.45	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับอนุปริญญาตรีขึ้นไป ระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.50	3	0.17	2.13	0.09
ภายในกลุ่ม	30.42	379	0.08		
รวม	39.92	382			

จากตารางที่ 4.17 พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	46	3.14	0.56	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	210	3.19	0.45	ปานกลาง
อนุปริญญาตรีขึ้นไป	126	3.17	0.40	ปานกลาง
รวม	382	3.16	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา ระดับอนุปริญญาตรีขึ้นไป และระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.23	3	0.08	0.89	0.11
ภายในกลุ่ม	34.10	379	0.09		
รวม	34.33	382			

จากตารางที่ 4.19 พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	46	3.10	1.16	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	210	3.20	0.31	ปานกลาง
อนุปริญญาตรีขึ้นไป	126	3.13	0.27	ปานกลาง
รวม	382	3.14	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา ระดับอนุปริญญาขึ้นไป และระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.50	3	0.16	2.28	0.09
ภายในกลุ่ม	29.09	379	0.07		
รวม	29.59	382			

จากตารางที่ 4.21 พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	46	3.20	0.70	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	210	3.24	0.52	ปานกลาง
อนุปริญญาขึ้นไป	126	3.18	0.40	ปานกลาง
รวม	382	3.22	0.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับอนุปริญญาขึ้นไป

ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.25	3	0.08	0.72	0.53
ภายในกลุ่ม	44.52	379	0.11		
รวม	44.77	382			

จากตารางที่ 4.23 พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกรรวม	36	3.09	0.44	ปานกลาง
รับราชการ	197	3.32	0.49	ปานกลาง
ธุรกิจส่วนตัว	58	3.17	0.38	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	91	3.18	0.50	ปานกลาง
รวม	382	3.17	0.45	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.24 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพเกษตรกร

ตารางที่ 4.25 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.17	3	0.39	5.57	0.00*
ภายในกลุ่ม	29.34	379	0.07		
รวม	30.51	382			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Different) ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน เป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธีการ L.S.D. (Least-Significant Different)

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกรรม	รับราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป
		3.09	3.32	3.17	3.18
เกษตรกรรม	3.09	-	0.23*	0.08	0.09
รับราชการ	3.32		-	-0.15*	-0.14*
ธุรกิจส่วนตัว	3.17			-	0.01
รับจ้างทั่วไป	3.18				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวนสามคู่ คือ ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากกว่า ผู้มีอาชีพเกษตรกรรม, ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้างทั่วไป ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกรรม	36	3.07	0.75	ปานกลาง
รับราชการ	197	3.27	0.35	ปานกลาง
ธุรกิจส่วนตัว	58	3.15	0.29	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	91	3.20	0.35	ปานกลาง
รวม	382	3.16	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ

พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพเกษตรกร

ตารางที่ 4.28 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.07	3	0.36	4.00	0.00*
ภายในกลุ่ม	33.25	379	0.09		
รวม	34.32	382			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Different) ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธีการ LS.D. (Least-Significant Different)

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกร	รับราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป
		3.07	3.27	3.15	3.20
เกษตรกร	3.21	-	0.20	0.08	0.03
รับราชการ	3.33		-	-0.12*	-0.07
ธุรกิจส่วนตัว	3.10			-	0.05
รับจ้างทั่วไป	3.14				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.29 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมือง ยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้มีอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากกว่าผู้มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกรรม	36	3.10	0.80	ปานกลาง
รับราชการ	197	3.33	0.43	ปานกลาง
ธุรกิจส่วนตัว	58	3.14	0.26	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	91	3.21	0.30	ปานกลาง
รวม	382	3.14	0.28	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.30 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมือง ยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพเกษตรกรรม

ตารางที่ 4.31 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.36	3	0.45	6.42	0.00*
ภายในกลุ่ม	28.23	379	0.07		
รวม	29.59	382			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.31 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมือง ยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Different) ดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพอาชีพ ด้วยวิธีการ L.S.D. (Least-Significant Different)

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกรรม	รับราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป
อาชีพ	\bar{X}	3.21	3.33	3.10	3.14
เกษตรกรรม	3.21	-	0.12	-0.11	-0.07
รับราชการ	3.33		-	-0.23*	-0.19*
ธุรกิจส่วนตัว	3.10			-	0.04
รับจ้างทั่วไป	3.14				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.32 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมือง ยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวนสองคู่ คือ ผู้มีอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากกว่าผู้มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างทั่วไป ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกรรวม	36	3.10	1.11	ปานกลาง
รับราชการ	197	3.36	0.43	ปานกลาง
ธุรกิจส่วนตัว	58	3.19	0.32	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	91	3.24	0.37	ปานกลาง
รวม	382	3.22	0.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.33 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพเกษตรกร

ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.70	3	0.56	5.09	0.00*
ภายในกลุ่ม	43.08	379	0.11		
รวม	44.78	382			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความความคิดเห็นทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Different) ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกเป็นรายคู่ตามอาชีพ ด้วยวิธีการ LS.D. (Least-Significant Different)

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกรรม	รับราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป
		3.10	3.36	3.19	3.24
เกษตรกรรม	3.10	-	0.26*	0.09	0.14
รับราชการ	3.36		-	-0.17*	-0.12
ธุรกิจส่วนตัว	3.19			-	0.05
รับจ้างทั่วไป	3.24				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.35 พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวนสองคู่ คือ ผู้มีอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากกว่าผู้มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และผู้มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากกว่าผู้มีอาชีพเกษตรกรรม ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้นำเสนอข้อเสนอแนะข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.36 - 4.38 ดังนี้

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ สท., ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่นให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อที่ประชาชนโดยเฉพาะสตรีจะได้รับข่าวสารที่น่าเชื่อถือ	33
2	ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สท., ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่นให้มีความถี่ยิ่งขึ้น เพื่อที่ประชาชนโดยเฉพาะสตรีจะได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง	25
3	ควรกระตุ้นให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น	9

จากตารางที่ 4.36 พบว่า สตรีได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ สท., ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่นให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อที่ประชาชนโดยเฉพาะสตรีจะได้รับข่าวสารที่น่าเชื่อถือ ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สท., ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่นให้มีความถี่ยิ่งขึ้น เพื่อที่ประชาชนโดยเฉพาะสตรีจะได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง และควรกระตุ้นให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.37 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	27
2	ควรปลูกจิตสำนึกรักท้องถิ่นให้สตรีออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นหลายๆเพื่อจะได้นักการเมืองที่ดีมาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญยิ่งขึ้น	14
3	สตรีควรให้คำแนะนำวัยรุ่น และประชาชนทั่วไปให้รู้จักเลือกคนดีมาเป็นผู้นำท้องถิ่น	9

จากตารางที่ 4.37พบว่า สตรีได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ลำดับตามความถี่สูงไปหาลำดับต่ำ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรปลูกจิตสำนึกรักท้องถิ่นให้สตรีออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นหลายๆเพื่อจะได้นักการเมืองที่ดีมาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญยิ่งขึ้น และ สตรีควรให้คำแนะนำวัยรุ่น และประชาชนทั่วไปให้รู้จักเลือกคนดีมาเป็นผู้นำท้องถิ่น

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรเปิดโอกาสให้สตรีเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานท้องถิ่น	35
2	ควรเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงบทบาทความเป็นผู้นำท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น	12
3	ควรเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้าไปมีบทบาทในสภาท้องถิ่นการมากยิ่งขึ้น	8

จากตารางที่ 4.38 พบว่า สตรีได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ลำดับตามความถี่

จากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้สตรีเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานท้องถิ่น ควรเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงบทบาทความเป็นผู้นำท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้าไปมีบทบาทในสภาท้องถิ่นการมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป สตรีได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้านสามอันดับแรกจากความถี่จากสูงไปหาต่ำ คือ ควรเปิดโอกาสให้สตรีเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานบริหารงานท้องถิ่น ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ สท., ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่นให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อที่ประชาชนโดยเฉพาะสตรีจะได้รับข่าวสารที่น่าเชื่อถือ และ ควรเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ



บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร" มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร, 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร และเป็นผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 382 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ การศึกษา และอาชีพ จำนวน 4 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, 2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและ 3) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำนวน 30 ข้อ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สตรีซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 382 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ใช้การทดสอบ t-test และสำหรับการจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การทดสอบ F-test หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ต่อด้วยวิธีทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Different) และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบ (Fact Findings) ตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรผลของการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสตรี จำนวน 382 คน คิดเป็นร้อยละ 70.16 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 27.49 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 54.97 และประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.57

5.1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง รองลงมาคือ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า การสนทนาพูดคุยในประเด็นการเมืองท้องถิ่นกับบุคคลอื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น

2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า การร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือปรึกษาหารือกับ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า การบริจาคเงินให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น

3) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า การเป็นนักการเมืองหรือสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น

5.1.3 ผลการตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้ที่มีอาชีพรับราชการ มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ผู้มีอาชีพเกษตรกรรม, ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้างทั่วไป

5.1.4 ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มีดังนี้

โดยสรุป สตรีได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง 3 ด้านสามอันดับแรกจากความถี่จากสูงไปหาต่ำ คือ ควรเปิดโอกาสให้สตรีเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานบริหารงานท้องถิ่น ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ สท., ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อที่ประชาชนโดยเฉพาะสตรีจะได้รับข่าวสารที่น่าเชื่อถือ และควรเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยมีผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลเพิ่มตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความเอาใจใส่และมีความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควร อาจจะมีข้อบกพร่องของหน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อมที่ละเลยไม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มสตรีเท่าที่ควร หรือไม่ก็ อาจจะเป็นเพราะว่าสตรีมีความจำเป็นบางประการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ๆ ต้องทำประจำวันจนไม่

อาจจะหลีกเลี่ยงไปทำภาระอย่างอื่นได้ จึงเป็นสาเหตุให้ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร์ หลวงปา ได้ทำวิจัยเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลของการวิจัยพบว่า สตรีในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อแยกเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควร แต่อาจจะเกิดจากการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือไม่ก็อาจจะมีความจำเป็นเกี่ยวกับภาระหน้าที่ที่ต้องทำประจำวันจึงไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นเท่าที่ควร จึงอาจเป็นสาเหตุให้ผลการวิจัยโดยรวมด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ นรินทร์ หลวงปา ได้ทำวิจัยเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลของการวิจัยพบว่า "สตรีในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก

ข้อมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า การสนทนาพูดคุยในประเด็นการเมืองท้องถิ่นกับบุคคลอื่นๆ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควร ดังจะเห็นได้จากการให้ความสนใจและพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปากท้องและความเป็นอยู่ของตนและคนในครอบครัว สอดคล้องกับแนวคิด ของ Milbrath ที่กล่าวว่า การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง โดยธรรมชาติของมนุษย์ จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ดังนั้น บุคคลที่คิดว่าตนได้รับประโยชน์ อย่างไรจากระบบการเมืองก็จะไม่สนใจการเมือง แม้กระทั่ง การพูดคุยทางการเมือง แต่บุคคลที่รู้ และ เข้าใจว่าระบบการเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อตนอย่างไรจะให้ความสนใจทางการเมืองมาก โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง ที่จะมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 1 ที่ว่า การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควร เพราะการเลือกตั้งท้องถิ่นคือการเลือกตัวแทนที่ใกล้ชิดของตน และคนในชุมชนเข้าไปต่อสู้อย่างเป็นปากเป็นเสียงในสภาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญยิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับแนวคิด ของ ชูวงศ์ ฉายะบุตร ที่กล่าวว่า ประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนาารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควร ดังจะเห็นได้จากการติดต่อพบปะพูดคุยหรือขอความช่วยเหลือ และการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ กับ สท., ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น แต่อาจจะมีสตรีส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอันอาจเป็นสาเหตุให้ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย ได้ทำการวิจัย " การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี" ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า การร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือปรึกษาหารือกับ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควรซึ่งเห็นได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางผู้แทนท้องถิ่นที่ตนได้เลือกให้ไปเป็นตัวแทนในสภาท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนนโยบายต่างๆอันจะนำมา

ซึ่งประโยชน์แก่ชุมชนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมและขอความร่วมมือจากชุมชนให้เข้าร่วม สอดคล้องกับแนวคิด ของ Milbrath ที่กล่าวว่า กิจกรรมชุมชน (Community Activities) คือ การสร้างกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาสังคมเป็นการเข้าร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งอาจจัดตั้งเป็นองค์การที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะแต่ไม่ใช่องค์การของรัฐบาล

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า การบริจาคเงินให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควร แต่ในสภาวะที่เศรษฐกิจฝืดเคืองในปัจจุบันทุกคนต้องปากกัดตีนถีบทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงชีพ ซึ่งก็พอประทังชีวิตไปวันๆ ไม่มีเหลือเพื่อที่จะใช้จ่ายอย่างอื่น การที่จะบริจาคเงินให้แก่กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่นนั้นเป็นเรื่องที่ยาก ยกเว้นแต่ผู้ที่พอมีอันจะกินเท่านั้นจึงจะสามารถทำกิจกรรมนี้ได้ อันอาจเป็นสาเหตุให้ผลการวิจัยในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิด ของ Milbrath ที่กล่าวว่า การบริจาคเงิน เป็นการแสดงออก ถึงการสนับสนุนทางการเมืองที่สำคัญทั้งนี้เพราะในระบอบประชาธิปไตย การเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะการรณรงค์ และการแข่งขันเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่มีค่าใช้จ่ายมาก ดังนั้น การที่บุคคลร่วมบริจาคเงินย่อมแสดงถึงความมุ่งมั่นในการสนับสนุนอย่างจริงจัง และอาจพัฒนาไปสู่การเป็นผู้เข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงในฐานะสมาชิกที่สำคัญของพรรค

3) ด้านการแสดงความความคิดเห็นทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควร ดังจะเห็นได้จาก การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม และ การร้องเรียนปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องของส่วนรวม ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น แต่อาจจะมีสตรีส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนใหญ่มีความจำเป็นประการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ๆ ต้องปฏิบัติประจำวันจนไม่อาจจะหลีกเลี่ยงไปทำกิจกรรมอย่างอื่นได้เช่นการเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้ หรืออาจจะคิดว่าฐานะไม่ใช่ก็ได้จึงไม่เข้าร่วมในกิจกรรมเท่าที่ควรอันอาจเป็นสาเหตุให้ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย" ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง แต่ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย ได้ทำการวิจัย " การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี" ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือข้อ 6 ที่ว่า การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควร ด้วยสำนึกในความถูกต้องชอบธรรมและความยุติธรรมในสังคมแต่อาจจะมีส่วนที่คิดว่าถูกระงับไว้ก็ไม่ได้จึงไม่เข้าร่วมในกิจกรรมเท่าที่ควร สอดคล้องกับแนวคิด ของ Milbrath ที่กล่าวว่า การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สำคัญมากยิ่งขึ้น เป็นการแสดงออกถึงความเห็นพ้องและความผูกพันที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การเข้าร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง ย่อมเป็นการแสดงออกซึ่งการสนับสนุน ทั้งทางกายและจิตใจ เป็นการร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า การเป็นนักการเมืองหรือสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นอยู่บ้างพอสมควร แต่การที่จะเป็นนักการเมืองโดยตรงหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นนั้นเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในความสนใจของผู้คนทั้งหลายโดยเฉพาะกลุ่มสตรี ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิด ของ Milbrath ที่กล่าวว่า การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมืองเป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าตนเอง สังกัดพรรคใด และเป็นการยอมรับภารกิจ ในฐานะสมาชิกพรรคที่จะต้องช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของพรรค การขยายความศรัทธาให้แพร่หลายในหมู่ประชาชนและการร่วมผลักดันเพื่อ ให้พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) **อายุ** ผลการวิจัยพบว่า สตรีที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน จึงไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า อายุ ไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันด้านพฤติกรรม อายุที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน **ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร์ หลวงปา** ได้ทำวิจัยเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลของการวิจัยพบว่า อายุ มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

2) **ระดับการศึกษา** ผลการวิจัยพบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน จึงไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ระดับการศึกษา ไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน **ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร์ หลวงปา** ได้ทำวิจัยเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลของการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

3) **อาชีพ** ผลการวิจัยพบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า อาชีพ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเทศบาลเมืองยโสธร แตกต่างกัน ซึ่งอาชีพจึงเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจในการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล สตรีที่ประกอบอาชีพแตกต่างกันจึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน **ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สัมพันธ์ ภู่มมาลา** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ผลของการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอาชีพ มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลของการวิจัยและการอภิปรายผล ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากข้อค้นพบ (Fact Findings) โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ โดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของสตรีมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

เมื่อแยกเป็นรายด้านสามารถเสนอแนะได้ ดังนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของสตรีมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า การสนทนาพูดคุยในประเด็นการเมืองท้องถิ่นกับบุคคลอื่นๆ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของสตรีมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 1 ที่ว่า การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน

โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของสตรีมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของสตรีมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

ข้อมิต่ำเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า การร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือปรึกษาหารือกับ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของสตรีมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า การบริจาคเงินให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของสตรีมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

3) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของสตรีมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือข้อ 6 ที่ว่า การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือ ข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้สตรีได้ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในระดับมากและ มากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า การเป็นนักการเมืองหรือสมาชิกของกลุ่ม การเมืองท้องถิ่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควร ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในส่วนของการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของสตรีมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้ สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยการ เป็นนักการเมืองหรือสมาชิกของกลุ่มการเมือง ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเกิดความสมบูรณ์ ครอบคลุมประเด็นที่เป็นองค์ประกอบการมีส่วนร่วม ทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่อง ที่ควรทำการวิจัยมีประเด็นข้อเสนอแนะหัวข้อของการทำการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

- 1) ควรวิจัย ความคิดเห็นของสตรีที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
- 2) ควรวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาล เมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
- 3) ควรวิจัย บทบาทของสตรีกับการมีส่วนร่วมพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาล เมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- โกวิทย์ พวงงาม, ดร., การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เด็อนตุลา จำกัด, 2548.
- คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิภาพสตรีสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. สตรีไทยใน 2000 ปี. กรุงเทพมหานคร : เทพนimitการพิมพ์, 2530.
- งานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. แผนพัฒนาสตรี ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554), กรุงเทพมหานคร : กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2550.
- จรรยา สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- จีรดี ดิงคภัทร. สตรีไทยสมัยรัตนโกสินทร์และการศึกษาวิจัยงานพัฒนาสตรี. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- จุไรรัตน์ จันทร์อำรง. รวมบทความประเด็นเรื่องสตรี. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์เนศพรีนติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด, 2530.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ, ผศ., การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พรีนทร์, 2540.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. วิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี เอ็น การพิมพ์, 2543.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2526.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, ดร., รศ. การสร้างมาตรฐานวัด. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2540.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสุจิต บุญบงการ. พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

- พรหมินทร์ พรหมเกิด. สังคมวิทยาการเมือง.ขอนแก่น : สำนักพิมพ์คลังน่านานาวิทยา, 2545.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. เอกสารการสอนรายวิชา ผู้นำสตรีกับสังคมชนบท.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษานิตยสารรายเดือน หน่วยที่ 1 – 5 ,
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545
- ราชกิจจานุเบกษา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550, เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก.
- วรทิพย์ มีมาก, ดร.,รศ และ ชีวินทร์ ฉายาขวลิต, หน้าที่พลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย อันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข, กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง,
2547.
- ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. จุดยืน : stance วารสารสตรีนิยมไทย,
กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550.
- สิทธิพันธ์ พุทธหนู. ทางเลือกที่ไม่ง่ายนัก : การมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศกำลังพัฒนา,
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.
- สมบัติ ธีระธัญวงศ์. การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542.
- ลำเจิง จันทรสวรรณ และ สุวรรณ บัวทวน. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, 2547.
- อลงกรณ์ คูตระกูล. "โครงการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Stakeholders) ต่อ
การมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรีในประเทศไทย (ศึกษากรณี องค์การ
บริหารส่วนตำบล ใน 4 จังหวัด 4 ภาค). กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น,
2540.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์. 2547.

๒) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์

- กัญจกันต์ ยศปัญญา., "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนใน
หมู่บ้านลินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- กมลลา สุขพานิช และพรศักดิ์ ฝ่องแก้ว. "ปัญหาสตรีไทย : การศึกษาทัศนคติทางการเมืองและสังคม
ของอาจารย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาเขตประสาน

- มิตร) และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- ชิตติยา กรรณสูตร และคณะ. "สะท้อนสตรีไทย". รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย, 2510.
- ชิษณุกร พรภาณูวิชัย. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแพร่ต่อการพัฒนาสภาวะแวดล้อมชุมชน". รายงานการวิจัย.แพร่ : โรงพยาบาลแพร่, 2544.
- นรินทร์ หลวงป่า, "สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะ กรณีเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนาอำเภอแม่แตงจังหวัดเชียงใหม่", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. "การมีส่วนร่วมในสังคมเมือง การปกครองของสตรีไทย". รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2528.
- พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะ กรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี", ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2546.
- เลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย", ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2547.
- วิฑูรย์ รัปไพโรทอง. "การมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช". กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- ศิริภา สถาพรจนา. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดเพชรบุรี : กรณีศึกษากลุ่มคนรักเมืองเพชร". วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยวิทยามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- ศรีสุดา เตียวโป. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.
- สัมพันธ์ ภู่มาลา. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่". สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2540.

สุรปรีชา ลาภบุญเรือง. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.**

อำพร สุคนธ์รัตนสุข. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.**

อุบล จันทรพิเพชร และ มันทนา บั้ววัฒนา. "การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของแกนนำชุมชนต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ของเทศบาลเมืองในเขตพื้นที่ 4". **รายงานการวิจัย. ราชบุรี : กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข, 2547.**

อสิตธา รัตตะมณี. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัด ฉะเชิงเทรา". **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.**

3) บทความ

วิสุทธิ โพธิ์แท่น. "เทคนิคเกี่ยวกับการให้ความรู้ทางการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพในเมืองไทย", **รัฐศาสตร์สาร, (สิงหาคม 2510) : 31 – 34.**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. **เอกสารการบรรยายการจัดทำผลงานทางวิชาการ, กรกฎาคม 2550.**

4) เอกสารที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

กองสวัสดิการสังคม, เทศบาลเมืองยโสธร. **ข้อมูลชุมชนตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน(SML)ประจำปีงบประมาณ 2555.(อัดสำเนา).**

สำนักปลัดอำเภอเมืองยโสธร. "ข้อมูลทั่วไปของ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร". ยโสธร : สำนักปลัดอำเภอเมืองยโสธร, 2554, (อัดสำเนา).



ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย



ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร. สุวิสต์ คังขจันทรนันท์

วุฒิการศึกษา

น.บ.(นิติศาสตร์), ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต),
Ph.D. (Sociology)

ตำแหน่ง

นายอำเภอพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

สถานที่ทำงาน

ที่ว่าการอำเภอพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ร.ต.อ. ณัฐภัทร เสมมานู

วุฒิการศึกษา

น.บ.(นิติศาสตร์), ศศ.ม.(รัฐศาสตร์การปกครอง)

ตำแหน่ง

รองสารวัตรสถานีตำรวจภูธรโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

สถานที่ทำงาน

สถานีตำรวจภูธรโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

3. พ.ต.ท.ปรีชา เนติวัชรเวช

วุฒิการศึกษา

น.บ.(นิติศาสตร์), น.ม.(นิติศาสตรมหาบัณฑิต)

ตำแหน่ง

รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองยโสธร จังหวัด
ยโสธร

สถานที่ทำงาน

สถานีตำรวจภูธรเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร



ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย



ที่ ศธ 6019/341

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

19 เมษายน 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร. สุวัฒน์ คังขจันทรนันท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1 ชุด
2. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางวิภาพรรณ นามสกุล อุปนิสากร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร"
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความ
อนุเคราะห์ จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>



ที่ ศธ 6019/341

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

19 เมษายน 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ร.ต.อ. ณัฐภัทร เสมามานู

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1 ชุด
2. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางวิภาพรรณ นามสกุล อุปนิสากร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร"
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>



ที่ ศธ 6019/341

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

19 เมษายน 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร พ.ต.ท.ปรีชา เนติวัชรเวช

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1 ชุด
2. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางวิภาพรรณ นามสกุล อุปนิสากร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร"
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>



ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล



ที่ ศธ 6019/341

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

19 เมษายน 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกเทศมนตรีเมืองยโสธร

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1 ชุด
2. โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางวิภาพรรณ นามสกุล อุปนิสากร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร"
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความอนุเคราะห์
ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้นนักศึกษาจะมา
ติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร ยโสธร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร, 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน, 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

2. การตอบแบบสอบถามนี้จะมีผลสำคัญทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร พร้อมทั้งนำข้อมูลบางส่วนมาปรับปรุงและแก้ไขให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน และสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นให้กับประชาชนที่เป็นสตรีต่อไป ขอความกรุณาได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพราะข้อมูลที่ตรงกับความจริงจะทำให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างถูกต้อง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ และการแปลผลการวิจัยจะเป็นในลักษณะการมีส่วนร่วมส่วนรวม

3. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ขอขอบคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

วิภาพรรณ อุปนิสากร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหาภูมิภวราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหน้าคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. อายุ

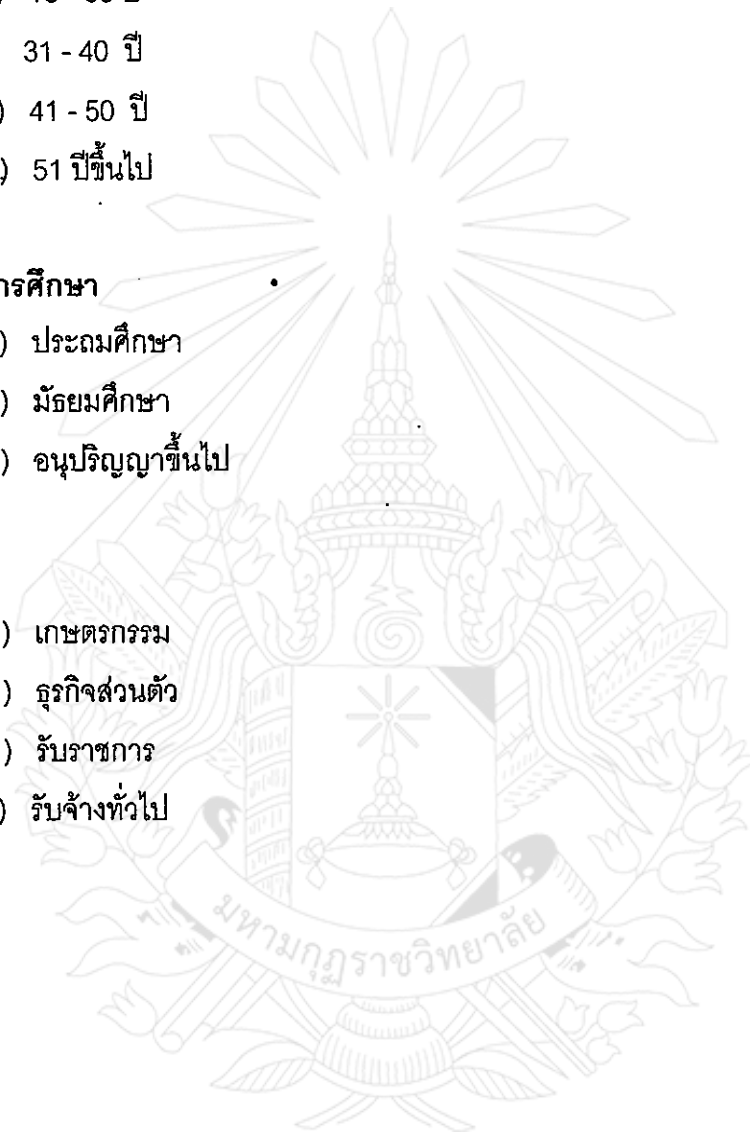
- 18 - 30 ปี
- 31 - 40 ปี
- 41 - 50 ปี
- 51 ปีขึ้นไป

2. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา
- อนุปริญญาขึ้นไป

3. อาชีพ

- เกษตรกรรม
- ธุรกิจส่วนตัว
- รับราชการ
- รับจ้างทั่วไป



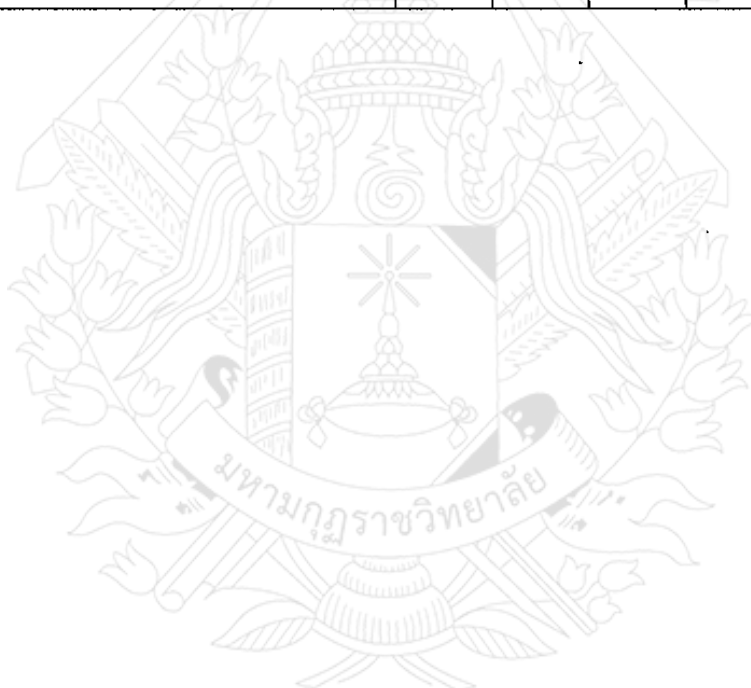
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมือง ยโสธร จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง						
1	การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น					
2	การติดตามข่าวการทำงานของ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น					
3	การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น					
4	การสนทนาพูดคุยในประเด็นการเมืองท้องถิ่นกับบุคคลอื่น ๆ					
5	การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การรณรงค์ประชาธิปไตย และการต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เป็นต้น					
6	การช่วยเหลือเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนในการเลือกตั้ง สท. ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น					
7	การชักชวนให้บุคคลอื่นลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครที่เหมาะสมจะเป็น สท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น					
8	การติดตามการนับคะแนน หรือผลการนับคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น					

ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง						
1	การประดับหรือติดตราหรือคำขวัญของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่บ้าน พาหนะ หรือที่อื่น ๆ					
2	การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ กับสท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น					
3	การติดต่อพบปะพูดคุย หรือขอความช่วยเหลือจาก สท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น					
4	การร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือปรึกษาหารือกับ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น					
5	การร่วมกิจกรรมหาทุนสนับสนุนให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น					
6	การบริจาคเงินให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น					
7	การเข้าร่วมประชุมกับกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น					
8	การเข้าร่วมชุมนุมประกอบกิจกรรมของเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น					
ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง						
1	การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้แก่กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น					
2	การเป็นนักการเมืองหรือสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น					
3	การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งของกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่นที่ศรัทธาหาเสียง					
4	การร่วมประชุมกับกรรมการหรือแกนนำของกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น					

5	การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นบางคน					
6	การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม					
7	การร้องเรียนปัญหาต่างๆ ในเรื่องส่วนตัวที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
8	การร้องเรียนปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องของส่วนรวม ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					



ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

1. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ.....

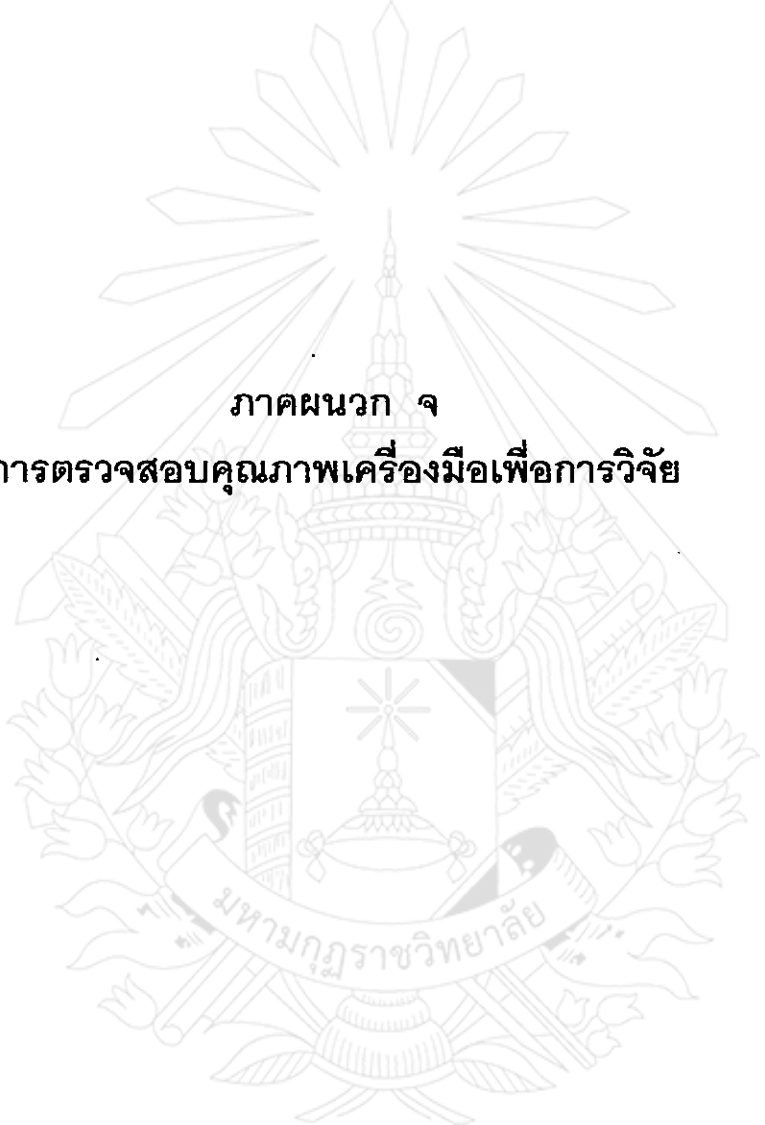
.....

.....

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

วิภาพรรณ อุปนิสากร

ผู้วิจัย



ภาคผนวก จ
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย

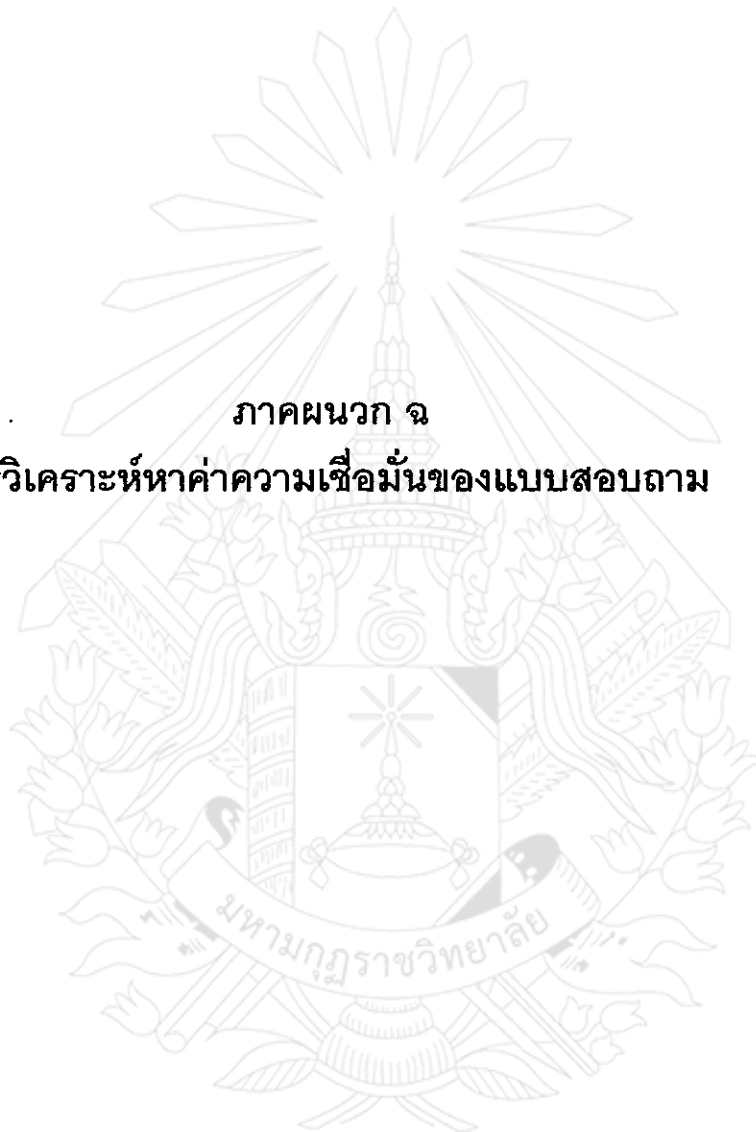
RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Item – total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total orrelation	Alpha if Item Deleted
A1	8.1750	21.3788	.2166	.8308
A2	8.7750	20.4353	20.4353	.8319
A3	8.2250	21.2558	.1600	.8319
A4	8.6000	20.1436	.2926	.8295
A5	8.8250	19.4814	.4810	.8205
A6	8.6000	19.4769	.4474	.8220
A7	8.6500	19.9769	.3285	.8278
A8	8.6550	18.9087	.3134	.8206
B9	8.8500	19.4128	.5116	.8192
B10	8.8750	20.8301	.1662	.8342
B11	8.5500	21.1769	.0651	.8397
B12	8.6250	19.1122	.5320	.8178
B13	8.7750	20.5378	.2120	.8330
B14	8.9250	20.0199	.4021	.8242
B15	8.8000	18.5744	.6996	.8099
B16	8.8000	18.9333	.6075	.8144
C17	8.6000	20.2974	.2576	.8311
C18	9.0000	20.0513	.4750	.8220
C19	8.7000	19.7026	.3944	.8246
C20	8.9000	19.3744	.5579	.8175
C21	9.0250	19.8712	.5818	.8190
C22	9.0250	20.2814	.4399	.8236
C23	8.9750	20.3327	.3572	.8260
C24	9.0250	19.9224	.5639	.8196

Reliability Coefficients N of Cases = 30.0 N of Items = 24 Alpha = .8313

ภาคผนวก จ
การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม



วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

ชื่อเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร"
รหัส 53 ชื่อนักศึกษา นางวิภาพรรณ อุปนิสากร รุ่นที่ 7/2553 สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

- | | |
|-----------------------------|--|
| 1. ชื่อสกุล-ของผู้เชี่ยวชาญ | ดร. สุวิมล คังขจันทรนันท์ |
| วุฒิการศึกษา | น.บ.(นิติศาสตร์),ร.ม.(รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต),
Ph.D.(Sociology) |
| ตำแหน่ง | นายอำเภอพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด |
| สถานที่ทำงาน | ที่สํากรอำเภอพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด |
| 2. ชื่อสกุล-ของผู้เชี่ยวชาญ | ร.ต.อ. อนุรักษ์ เสमानู |
| วุฒิการศึกษา | น.บ.(นิติศาสตร์), ศศ.ม.(รัฐศาสตร์การปกครอง) |
| ตำแหน่ง | รองสารวัตรสถานีตำรวจโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด |
| สถานที่ทำงาน | สถานีตำรวจโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด |
| 3. ชื่อสกุล-ของผู้เชี่ยวชาญ | พ.ต.ท. ปรีชา เนติวัชรเวช |
| วุฒิการศึกษา | น.บ.(นิติศาสตร์), น.ม.(นิติศาสตรมหาบัณฑิต) |
| ตำแหน่ง | รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร |
| สถานที่ทำงาน | สถานีตำรวจภูธรเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร |

คำชี้แจง

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ 2 ทำขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบได้วัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในแต่ละหัวข้อหากท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่านโปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็นนั้นๆ

- | | |
|---------------------|---|
| ให้คะแนน +1 หมายถึง | แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย |
| ให้คะแนน 0 หมายถึง | ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย |
| ให้คะแนน -1 หมายถึง | แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย |

ข้อความ		การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
1.	การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
2.	การติดตามข่าวการทำงานของ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
3.	การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
4.	การสนทนาพูดคุยในประเด็นการเมืองท้องถิ่นกับบุคคลอื่น ๆ	+1	+1	+1	1
5.	การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การรณรงค์ประชาธิปไตย และการต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง	+1	+1	+1	1
6.	การช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนในการเลือกตั้ง สท. ส.อบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
7.	การชักชวนให้บุคคลอื่นลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครที่เหมาะสมจะเป็น สท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
8.	การติดตามการนับคะแนน หรือผลการนับคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง					
9.	การประดับหรือติดตราหรือคำขวัญของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่บ้าน พาหนะ หรือที่อื่น ๆ	+1	+1	+1	1
10.	การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ กับ สท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
11.	การติดต่อพบปะพูดคุย หรือขอความช่วยเหลือจาก สท. สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	1

12.	การร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือปรึกษาหารือกับ สท., สอบจ. และผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
13	การร่วมกิจกรรมหาทุนสนับสนุนให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
14	การบริจาคเงินให้กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
15	การเข้าร่วมประชุมกับกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
16	การเข้าร่วมชุมนุมประกอบกิจกรรมของการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
3)ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง					
17	การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้แก่กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
18	การเป็นนักการเมืองหรือสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
19	การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งของกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่นที่ศรัทธาหาเสียง	+1	+1	+1	1
20	การร่วมประชุมกับกรรมการหรือแกนนำของกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
21	การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นบางคน	+1	+1	+1	1
22	การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม	+1	+1	+1	1
23	การร้องเรียนปัญหาต่างๆ ในเรื่องส่วนตัวที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
24	การร้องเรียนปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องของส่วนรวม ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	1



ภาคผนวก ช
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ – สกุล : นางวิภาพรรณ อุปนิสากร
- วัน เดือน ปีเกิด : 18 กุมภาพันธ์ 2497
- ภูมิลำเนา : 334 หมู่ 2 ตำบลลุมพุก อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัด
อุบลราชธานี
- ที่อยู่ปัจจุบัน : 549 ถนนน้อยผดุง อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร
- ประวัติการศึกษา
- พ.ศ. 2503 : ประถมศึกษาที่ 1-7 โรงเรียนคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว
จังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. 2510 : มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำเขื่อนแก้วชนูปถัมภ์ อำเภอคำ
เขื่อนแก้ว จังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. 2514 : ประกาศนียบัตรครูเกษตร วิทยาลัยเกษตรชัยภูมิ อำเภอเมือง
จังหวัดชัยภูมิ
- พ.ศ. 2550 : หลักสูตรศาสตรบัณฑิต(ศน.บ.) สาขารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- หน้าที่การงาน
- พ.ศ.2552 - ปัจจุบัน : ที่ปรึกษาหุ้นส่วนผู้จัดการบริษัท สร้างสุข เอ็นจิเนียริง จำกัด